

ఈ జిహ్వా తి

“స్వేచ్ఛ స్వాతంత్ర్యాధికారాలకు అర్థం
మాకు తెలుసు. స్వేచ్ఛ స్వాతంత్ర్యాధి
కారాలను మేము అమలుపరచి తీరుతాం.”

“ఈనాడు ఈజిప్ట్ ప్రజలధ్యేయం ఒకటే.
హృదయంఒకటే. ఆశాలక్ష్మీలూ ఒకటే.”

— నా జర్.

285 140 127

CH

ఈ జీవితం

రచన:

కంభంపాటి సత్యనారాయణ

న సాహిత్య శాస్త్ర
శాస్త్రానికి అంకితం, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం

విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం,
విజయవాడ-2.

ప్రచురణ నెం. 181

ప్రథమ ముద్రణ, ఆగస్టు 1956.

ద్వితీయ ముద్రణ, ఆగస్టు 1956.

వెల : 0 - 4 - 0

“స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాధికారాలకు అర్థం
మాకు తెలుసు. స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాధి
కారాలను మేము అమలుపరిచి తీరుతాం.”

“ఈనాడు ఈజిప్ట్ ప్రజల ధ్యేయం ఒకటే,
హృదయం ఒకటే, ఆశాలక్ష్యాలు ఒకటే.”

— నా జి. ర్.

ఈ జిప్ట్

ఈజిప్ట్ ఆఫ్రికాఖండంలో ఈశాన్య దిశగా 38,600 చదరపు మైళ్ళ విస్తీర్ణంగల దేశం. దీనికి ఉత్తరాన మధ్యధరా సముద్రం, తూర్పున ఎర్రసముద్రం ఉన్నాయి. ఆసియా - ఆఫ్రికా ఖండాలను కలుపుతున్న సూయజ్ భూ సంధి ఈజిప్ట్లోనిదే. దీని జనాభా 2,20,00,000. మొత్తం వైశాల్యంలో 100 కి 97 వంతులు సహారా ఎడారి. పంట భూములన్నీ నైలునదికి ఇటూ అటూ మాత్రమే ఉన్నాయి. జనాభా అంతా నైలు నదిలోయ, డెల్టా ప్రాంతంలోనే నివసిస్తున్నారు. ఈ ప్రాంతానికి 'దిగువ ఈజిప్ట్' అని పేరు. ఇక్కడ జనసాంద్రత చాల హెచ్చు. ఒక్కొక్క చదరపు కిలోమీటరుకు దాదాపు 600 మంది చొప్పున (1కిలో మీటరు 5 ఫ్లాంగులతో సమానం) నివసిస్తున్నారు.

4000 మైళ్ళ పొడవుగల నైలునది, ఆఫ్రికా అంతర్భాగంలో రెండు పెద్ద సరస్సులలో పుట్టి సుడాన్, ఈజిప్ట్లగుండా ప్రవహించి, మధ్యధరాసముద్రంలో కలుస్తూంది. సాధారణంగా మే మాసంలో యీనదిలో నీరు బహు తక్కువగా ఉంటుంది. అందుచేత భూమి నెర్రలువారి ఉంటుంది. కాని జూన్ మాసంలో కురిసే వర్షాలవల్ల దాని ఉపనదులన్నీ నీటితోనిండి, ఆ నీరు మహా వైల్లవగా ప్రవహించి నది అంతా పొంగుతుంది. మొదట ఆకుపచ్చనీరు వస్తుంది. తర్వాత, నెలరోజులకు విస్తారమైన ఖనిజాలతోను, పొటాష్ పదార్థంతోను నిండిన ఎర్రనీరు వస్తుంది. అది అక్టోబరు వరకు ప్రవహించి, తర్వాత తగ్గుముఖం పడుతుంది. బ్రహ్మాండమైన యీ ప్రవాహంలో చక్కని ఒండ్రుమట్టి అబిసీనియన్ పీఠభూములనుంచి కొట్టుకొనివస్తుంది. అది నైలునది కిరువైపులాచేరి నేలను సారవంతమొనరుస్తుంది. అందుచేత యీ ప్రాంతంలో ఏడాదికి రెండు, మూడు పంటలు పండడాని కవకాశంఉంది. అక్టోబరు తర్వాత ఈ నీరు కాలువలలో నిల్వఉంటుంది.

అబిసీనియా పీఠభూములనుంచి కొట్టుకొనివచ్చే యీ ఒండ్రుమన్ను నల్లనిది కనుక, ఆ ప్రాంతాన్ని పూర్వం ఈజిప్షియన్లు "నల్లదేశమ"ని పిలిచేవారు. అది లేని ప్రాంతం ఎర్రటి ఇసుకతో కప్పబడి యుంటుంది గనుక, "ఎర్రదేశమ"ని దానికి నామకరణం చేశారు. నైలునదినీ, ఆ నదివల్ల సాగయ్యేభూమినీ వారు తమ యిష్ట దేవతగా (ఒసిరిస్) కొలిచేవారు. ఆ దేవతను హత్యచేసిన రాక్షసుడు

(సేత్) ఏడారి రూపం ధరించినట్లు భావించేవారు. 2000 సంవత్సరాలనాడు హోరొడోటస్ అను గ్రీకు చరిత్రకారుడు “ఈజిప్ట్ దేశం నైలు నదియొక్క వరప్రసాదమ”ని వర్ణించాడు. కాని యిది అర్థసత్యం మాత్రమే. సహారా ఏడారిని పంటభూమిగా మార్చేందుకు ఈజిప్ట్ ప్రజలు వేలకొద్దీ సంవత్సరాలు పాటుపడ్డారు. ఈ కృషిలో గొప్ప అనుభవం సంపాదించారు. ప్రతి అంగుళం భూమిని సారవంత మొనర్చేందుకు వారు పడరాని పాటు పడారు. నదిలో తగినంత నీరు ప్రవహించకపోతే పంటలన్నీ ఎండిపోయి కరువు వస్తుంది. మరీ యెక్కువ నీరు వస్తే గట్లు, కట్టకలు తెగి పంటలకు అపారనష్టం వాటిల్లుతుంది.

ఈజిప్ట్ దేశ పండుగల్లో నైలునది పండుగ ప్రధానమైనది. ప్రతిసంవత్సరం ప్రజలు జనవరి 10 వ తేదీన ఈ పండుగ చేసుకుంటారు. నైలునదిమీద పడవల్లో సికారుకు వెళ్తారు. పడవల్లోనే పాటులుపాడి నృత్యం చేస్తారు. ఫలహారాలు కూడా పడవల్లోనే చేస్తారు. ఆ తర్వాత నదిలో స్నానాలు చేస్తారు.

ఈజిప్ట్ ఎంతో ప్రాచీన నాగరికతగల దేశాల్లో ఒకటి. క్రీ. పూ. 7000 ప్రాంతంలో అక్కడ పెద్ద పెద్ద నగరాలు, కట్టడాలు, ఇరిగేషన్ వసతులు ఉండేవనడానికెన్నో ఆధారాలున్నాయి. వెండి, బంగారం, రాగి, కంచు లోహాల పనిముట్లు, ఆభరణాలు ఆ రోజుల్లో ఉపయోగంలో ఉండేవి. ప్రజల్లో అధిక సంఖ్యాకులు వ్యవసాయంలో నిరుగ్నులయ్యేవారు. వర్తకం వస్తుమార్పిడి పద్ధతిద్వారా జరిగేది. రాజు ఈశ్వరాంశ సంభూతుడని ప్రజలు విశ్వసించేవారు. అతన్ని “ఫెరోవా” అని పిలిచేవారు. రాజవంశీకులు, బానిస యజమానులు లక్షలాది బానిసల్ని అమానుషంగా, పైశాచిక పద్ధతుల్లో పీడించుకు తినేవారు. చక్రవర్తి చనిపోయిన తర్వాతకూడా, అతని అధికారం చెక్కుచెదరదని భావింప బడేది; అతని ఆత్మ శాశ్వతంగా ఉంటుందనే నమ్మకంతో రాజభవనం వంటి పెద్ద భవనాల్ని నిర్మించి, వాటిలో చక్రవర్తుల్ని ధన, కనక, వస్తు, వాహనాలతో సమాధిచేసేవారు. ఆ సమాధులమీద పెద్ద పెద్ద రాళ్ళతో ఎత్తయిన కట్టడాలను నిర్మించేవారు. ఇదే ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచిన పిరమిడ్లు. వాటిని నిర్మించడానికి లక్షలాది బానిసలు నియోగింపబడేవారు. పెద్ద పెద్ద రాళ్ళను నైలునది మీదుగా పడవల్లో చేర్చితే, వాటిని బానిసలు పుల్లీల, వీటవాలుగోడల సహాయంతో ఒక దానిమీద ఒకటి పేర్చేవారు. ఇట్టి పిరమిడ్లను మనం యీనాటికీ చూడవచ్చు. ఉదాహరణకు, గ్రేట్ పిరమిడ్ అను కట్టడం ఎంత బ్రహ్మాండమైనదంటే, దాని అడుగుభాగం 227 మీటర్లు (ఒక మీటరు సుమారు ఒక గజంతో సమానం), ఎత్తు 137 మీటర్లుఉంది. ఈ రోజున దాని నిర్మాణాని కవసరమైన రాళ్లను ఆ స్థలానికి చేర్చాలంటే ముప్పయ్యేసి వాగన్లుగల 20,000 రైళ్లు అవసరమవుతాయని ఒక జికోస్టావేకియన్ శాస్త్రజ్ఞుడు అంచనా వేశాడు.

ఈజిప్ట్ ప్రాచీన చరిత్ర కొన్ని శకాలుగా విభజింపబడింది. క్రీ. పూ. 3300 - 2778 మధ్యకాలం తీన్స్ శకం. ఈ కాలంలో రాజ్యమేలిన చక్రవర్తులంతా భూమిని సారవంతమొనర్చేందుకు నైలునదికి కాలువలు త్రవ్వించడంలోను, లిబియా మొదలైన పొరుగు రాజ్యాలమీద దండయాత్రలు చేయడంలోను నిమగ్నులయ్యారు. క్రీ. పూ. 2778-2065 మధ్యకాలం పురాతనశకం. ఈ కాలంలో పరిపాలన చేసిన ఫెరోవాలు బ్రహ్మాండమైన కోటలు, దేవాలయాలు, పిరమిడ్లు నిర్మించడమేగాక దీప్తకాలం యుద్ధాలుచేశారు. చివరికి రాజవంశాలకాలంలో (క్రీ. పూ. 2300-2065) అసంఖ్యాకులైన బానిసలు బానిసయజమానుల మీద తిరుగుబాట్లు చేశారు. రాజభవనాలను, దేవాలయాలను ధ్వంసమొనర్చి ప్రజాపీడకులమీద కసి తీర్చుకున్నారు. చక్రవర్తిని అపహరించి వధించారు. సంపన్న కుటుంబాల స్త్రీలు తినడానికి తిండిలేక ఆక్రందనాలు చేశారట. డబ్బుకోసం వారు తమ కూతుళ్లను పడుపు వృత్తిలో ప్రవేశపెట్టారట.

క్రీ. పూ. 2065 - 1580 మధ్యకాలంలో (మధ్యశకం) రాజ్యమేలిన చక్రవర్తులు బానిసవిధానాన్ని సంస్కరించడానికి కొన్ని చర్యలు తీసుకుని శాంతిస్థాపనకు పూనుకున్నారు. నీటి పారుదల వసతులు కల్పించారు. న్యాయ శాస్త్రాన్ని తగువిధంగా మార్చారు.

క్రీ. పూ. 1730 - 1580 మధ్య ఆర్యజాతికి చెందిన విదేశరాజులు ఈజిప్ట్ మీద దండయాత్ర చేశారు. ఈజిప్ట్ చక్రవర్తులు వారితో ఎడతెగని యుద్ధాలు జరిపి, చివరకు వారిని తరిమివేశారు.

క్రీ. పూ. 1580 - 1085 మధ్యకాలం నూతనశకం. ఈ కాలంలో ఈజిప్ట్ చక్రవర్తులు అనేక పొరుగుదేశాలను ఓడించి బ్రహ్మాండమైన సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించారు.

క్రీ. పూ. 1085 - 332 మధ్యకాలం చివరిశకం. ఈ శకంలో అనేక యుద్ధాలు, దండయాత్రలు జరిగాయి. రాజులు, రాజవంశాలు మారాయి. కాని సామాజిక వ్యవస్థలో మాత్రం ప్రధానమైన మార్పులేవీలేవు.

క్రీ. పూ. 525 లో పెర్షియా రాజులు ఈజిప్ట్ మీద దండెత్తి వశపరచుకున్నారు.

క్రీ. పూ. 332 లో గ్రీక్ చక్రవర్తి అలెగ్జాండరు ఈజిప్ట్ ను జయించాడు. అప్పటినుంచి క్రీ. పూ. 30 వరకు గ్రీక్ రాజులే ఈజిప్ట్ ను పరిపాలించారు. క్రీ. పూ. 30 నుంచి క్రీ. శ. 640 వరకు రోమన్ సామ్రాజ్యం ఈజిప్ట్ ను పరిపాలించారు. క్రీ. శ. 640 లో అరబ్బులు దండెత్తివచ్చి 1517 వరకు రాజ్యమేలారు. 1517 నుంచి 19వ శతాబ్దంవరకు ఈజిప్ట్ టర్కీ సామ్రాజ్యంలో భాగంగావుండేది. 19 శతాబ్దపు పూర్వార్థ భాగంలో ఈజిప్ట్ గవర్నరు మహమ్మదాలీ స్వపరిపాలన

ప్రకటించుకొన్నాడు. అతడే ఆధునిక ఈజిప్టుకు పునాదిరాయివేశాడు. 1882లో బ్రిటిష్ వారు ఈజిప్టును స్వాధీన పరచుకున్నారు. అప్పటినుంచి 1952 వరకు అది బ్రిటిష్ పాలనక్రింద ఉంది.

ఇప్పటికి 4000 సంవత్సరాల క్రిందట - అనగా క్రీ. పూ. 2000 ప్రాంతంలో—ఒక ఈజిప్టు ఫెరోవా నైలునదీనీ, ఎర్రసముద్రాన్ని కలిపే ఒక పడవల కాలువను నిర్మించినట్లు చరిత్రకారులు తెలియజేశారు. ఈ కాలువనే 1000 సంవత్సరాల తర్వాత మరొక చక్రవర్తి వెడల్పు చేయించి, ఓడలు ప్రయాణం చేయడాని కనువుగా దాన్ని తవ్వించాడు. ఆ ఓడల్లోనే విదేశాలతో వర్తకం జరిగేది. ఆ కాలువ “ఫెరోవాల కాలువ” అని పిలువబడేది. క్రీ. పూ. 6 వ శతాబ్దంలో నెకో అను షేరుగుల మరో చక్రవర్తి యీ కాలువనే తిరిగి తవ్వించడం ప్రారంభించాడట. దాదాపు 1,20,000 మంది బానిసలు కాలువ త్రవ్వకంలో నియోగింపబడ్డారట. కాని “దేవదూత” ఆదేశంవల్ల ఆపని మధ్యలో ఆగిపోయిందట. ఇంత పెద్ద కాలువను నిర్మిస్తే విదేశాలనుంచి శత్రువులువచ్చి దాడిచేస్తారని ఆ “దేవదూత” చెప్పిందని పురాణాల్లో వ్రాయబడింది. తర్వాత పెర్షియన్ రాజులు ఆ కాలువను తిరిగి తవ్వించారు. రోమన్ చక్రవర్తులు ఈజిప్టును స్వాధీన పరచుకున్న తర్వాత దాన్ని మరింత అభివృద్ధిపరచారు. కాని అరబ్బురాజుల కాలంలో దాని ప్రాముఖ్యత తగ్గిపోయింది. కారణమేమంటే 13,14 శతాబ్దాలలో ఇండియా, చైనా దేశాలకు ఒక పెద్ద భూమాగ్గం ఉత్తర దిశగా నిర్మింపబడింది. తర్వాత పోర్చుగీసువారు ఆఫ్రికా ఖండంమట్టి ఇండియాకు వచ్చే సముద్రమార్గాన్ని కనుగొన్నారు.

సూయజ్ కాలువ నిర్మాణం : సామ్రాజ్యవాదుల దోపిడీ

19 వ శతాబ్ద ప్రారంభంలోనే విదేశ సామ్రాజ్యవాదులు ఈజిప్టును స్వాధీనపరచుకోవా లనుకున్నారు. అంతకుముందు ఫ్రెంచి, పోర్చుగీసు, బ్రిటిష్ వర్తకులు ఇండియా, ఇండోనేషియా, బర్మా, చైనా మొదలైన దేశాలతో వర్తకం చేయాలంటే, ఆఫ్రికా ఖండాన్ని చుట్టి రావలసి వచ్చేది. ఇందుకు రి నెలులు పట్టేది. ఈజిప్టును వశపరచుకొని సూయజ్ కాలువను త్రవ్వితే యీ బాధ తప్పతుందని వారు గ్రహించారు. సూయజ్ కాలువ మధ్యధరా సముద్రాన్ని ఎర్రసముద్రంతో కలుపుతుంది. తత్ఫలితంగా, రి నెల్లొ ప్రయాణం చేయవలసిన ఓడలు 14 రోజుల్లో బ్రిటన్, ఫ్రాన్సు మొదలైన దేశాలకు చేరుకోగలుగుతాయి. ఆసియా ఖండంలో వివిధ దేశాలనుంచి పత్తి మొదలైన ముడి పదార్థాలకు శీఘ్రకాలంలో తమ దేశాలకు తరలించుకు పోవచ్చు. తమ దేశాల్లో తయారైన బట్టలు మొదలైన పారిశ్రామిక వస్తువులకు త్వర త్వరిగా ఆ దేశాలకు చేరనేయవచ్చు. ఆసియా ఖండంలోని దూరప్రాచ్య దేశాలతో వ్యాపారం చేయడాని కుపయోగపడే ఈ ఏకైక సముద్రమార్గం పూర్తి గా తమ స్వాధీనంలో ఉంటుంది. అంతేకాదు; లాంకపైర్ జౌళి మిల్లు యజమానులు నైలునది లోయలో విస్తారంగా పండే పత్తిని కారుచౌకగా తమ దేశానికి తరలించుకు పోదలచారు. ఇందుకు ఈజిప్టును తమ వలసదేశంగా చేసుకోదలచారు. ఫ్రెంచి పాలకుల దృష్టికాడా ఈజిప్టుమీద పడింది.

టర్కీ సామ్రాజ్యంక్రింద ఈజిప్టును పరిపాలించే రాజు సయ్యద్ పాషా (1854 - 63) తన దేశంలో రైలుమార్గ మొకటి వేయాలనే సంకల్పంతో ఫ్రెంచి బ్యాంక్లవద్ద రుణంచేశాడు. ఫ్రెంచి ఇంజనీరు లెస్సెప్స్ సయ్యద్ పాషాతో స్నేహించి, సూయజ్ కాలువను త్రవ్వించమని సలహా యిచ్చాడు. ఈ కాలువ గుండా రాకపోకలు సాగించే ప్రయాణీకులవల్ల, సరకులవల్ల బోలెడు ధనం సంపాదించవచ్చునని అతడు సూచించాడు. ఇందుకు సయ్యద్ పాషా అంగీకరించి 1856లో సూయజ్ కాలువ కంపెనీని స్థాపించడానికి ఉత్తరువులు జారీచేశాడు. దానిపై పూర్తి యాజమాన్యం ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వాని కుంటుంది. ఒడంబడిక పత్రంలో “ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం నష్టపరిహారం చెల్లించినట్లయితే సూయజ్ కాలువపై తిరిగి యాజమాన్యం పొందవచ్చు”నని స్పష్టంగా, ఎట్టి అనుమానాలకు తావులేకుండా వ్రాయబడింది.

కంపెనీ షేర్లలో 100 కి 44 వంతులు ఈజిప్ట్‌వి; మిగతావి ఫ్రెంచి, టర్కీ ప్రభుత్వాలవి. ఆనాడు ఈజిప్ట్‌పై టర్కీకి సార్వభౌమాధికార ముండేది. అందుచేత టర్కీకికూడా కొన్ని షేర్లను యివ్వవలసి వచ్చింది. సయ్యద్ పాషా ఆ కాలువను, కాలువప్రక్క పెట్రోలుగనులుండే ప్రదేశాన్ని 99 సంవత్సరాల వరకు కంపెనీకి కాలుకిచ్చాడు. కంపెనీ పెట్టుబడికై సయ్యద్ పాషా బ్రిటిష్ బ్యాంక్‌లో 30 లక్షల పౌనులు అప్పుయిమ్మని కోరాడు. వారు 24 లక్షలేయిచ్చి, 30 లక్షల పాస్లకు ప్రామిసరీనోటువ్రాయించుకున్నారు. వడ్డీరేటు 100కి 7 పౌనులు. ఈ 24 లక్షల పౌనులుకాక, మరికొంత ధనాన్ని ఫ్రెంచి పెట్టుబడిదార్లవద్ద అప్పుగా తీసుకొచ్చి, మొత్తం 80 లక్షల పౌనుల పెట్టుబడితో సయ్యద్ పాషా సూయజ్ కంపెనీని స్థాపించాడు. కంపెనీ సంపాదించే లాభాల్లో 100 కి 75 వంతులు వివిధభాగస్థులకు, 10 వంతులు ఫ్రెంచి ఇంజనీరుకు, తక్కిన 15 వంతులు ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వానికి చెందాలని ఎగ్రిమెంటు వ్రాసుకున్నారు.

మొదట్లో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం యీ కాల్యను త్రవ్వించడాని కభ్యంతరం తెలిపింది. ఈజిప్ట్‌లో ఫ్రెంచివారి పలుకుబడి విస్తరించడం వారి కిష్టంలేదు. అందుచేత వారు కంపెనీ స్థాపన ఆలస్యంగా జరిగేట్లు చేయడానికి ప్రయత్నించారు. కాని సయ్యద్ పాషా ఈజిప్ట్‌లో ఒక బ్రిటిష్ బ్యాంకును స్థాపించుకోడానికి అనుమతించడంవల్ల, 1857 లో మొట్టమొదటి భారత స్వాతంత్ర్య సమరాన్ని అణచేందుకు సూయజ్ భూసంధిగుండా బ్రిటిష్ సేనలకు వెళ్ళనివ్వడంవల్ల బ్రిటిష్‌వారు తమ అభ్యంతరాన్ని ఒదులుకున్నారు.

ఆనాడు సూయజ్ కాలువ నిర్మాణంలో ఒక ఉద్యోగిగావున్న జార్జి బార్డ్‌విన్ తన ప్రభుత్వాన్ని తీవ్రంగా హెచ్చరిస్తూ జాబు వ్రాశాడు. ఫ్రాన్స్ ఈజిప్ట్‌ను వశపరచుకొంటే “ప్రపంచంలోని వర్తకకేంద్రాల జీవనాడి ఫ్రాన్స్ వశమవుతుంద”ని అతడు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి స్పష్టంచేశాడు.

కాలువ త్రవ్వకం 1859 ఏప్రిల్‌లో ప్రారంభమైంది. కాని సయ్యద్ పాషా కంపెనీ తాలూకు ధనాన్ని దుర్వ్యయం చేయడంవల్ల విదేశీ బ్యాంక్‌ల కతడు 1 కోటి పౌనులు బాకీ పడ్డాడు. అతని మరణానంతరం అతనికొడుకు ఇస్మాయిల్ పాషా రాజ్యానికి వచ్చాడు. అతడు గనులు త్రవ్వకొనే హక్కును కంపెనీనుండి లాక్కుని, అందుకు ప్రతిఫలంగా కొంత నష్టపరిహార మిచ్చాడు. మొత్తంమీద 1869 నాటికి సూయజ్ కాలువ పనిపూర్తి అయింది. 1869 నవంబరు 17 వ తేదీని గొప్ప ఉత్సవాలతో కాలువ ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. దాని పొడవు 101 మైళ్లు. ఇస్మాయిల్ పాషా దుర్వ్యసనాలలోపడి, పశ్చిమ రాజ్యాలనుంచి విపరీతమైన ధనం తెచ్చి అప్పుల పాలయ్యాడు. బ్రిటిష్, ఫ్రెంచి బ్యాంకులలో 7 కోట్ల 70 లక్షల పౌనులకు నోట్లు వ్రాసి, 5 కోట్ల పౌనులు మాత్రమే రొక్కంగా

అప్పు తెచ్చాడు. రైళ్లు, ఓడలు వేసుకొనే హక్కును కూడా అతడు విదేశీ పెట్టుబడి దాగ్లకిచ్చాడు. కాని, వారికి అసలుగాని, వడ్డీగాని చెల్లించ లేకపోయాడు. అందువల్ల 1875 లో ఇస్మాయిల్ పాషా సూయజ్ కాలువ కంపెనీలో తన ప్రభుత్వానికున్న వాటా సొమ్మును, లాభంలో తన ప్రభుత్వానికి రావలసిన 100 కి 15 వంతుల భాగాన్ని ఫ్రెంచి పెట్టుబడిదాగ్లకు అమ్మివేయడానికి నిశ్చయించు కున్నాడు. ఈ సంగతి తెలుసుకొని, బ్రిటిష్ ప్రధాని డిశ్చేలి ఈజిప్ట్ తాలూకు వాటాలను (మొత్తం వాటాలలో యివి 100 కి 44) లాభాన్ని 4 కోట్ల 7 లక్షల పౌనులకు అతిచౌకగా కొనివేశాడు.

ఈ విధంగా సూయజ్ కాలువ నిర్మాణం ప్రారంభమైన 6 సంవత్సరాల్లో బ్రిటన్ దాదాపు సగం షేర్లను చేజిక్కించుకోవడమే గాక, అన్ని ఎక్కువ షేర్లుగల దేశం మరొకటి లేదనిపించుకొంది. కంపెనీ పెట్టుబడిగా బ్రిటన్ చెల్లించిన ధనం కొద్ది సంవత్సరాల్లోనే లాభం రూపంలో వచ్చేసింది. 1920-30 మధ్యకాలానికి పెట్టుబడికన్న దాదాపు 8 రెట్లు లాభాలు సంపాదించగలిగింది.

బ్రిటిష్ ప్రధాని యీ విక్రయాన్ని అనుమతించమని పార్లమెంటును కోరగా, కొందరు సభ్యులందుకు ఆక్షేపణ తెలిపారు. కాని డిశ్చేలి, ఇండియాలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యాన్ని రక్షించుకొనేందుకు సూయజ్ కాలువ ఎంతో అవసరమని వివరించినతర్వాత పార్లమెంటు ఏకగ్రీవంగా అతని చర్యను బలపరచింది. అప్పటినుంచీ సూయజ్ కాలువగుండా ప్రయాణంచేసే ఓడల్లో 100 కి 80 వంతులు బ్రిటిష్ వారివేనని లెక్కలు తెలియజేస్తున్నాయి. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యంలో భాగాలైన ఇండియా, బర్మా, మలయా, సింహళం, ఆఫ్రికీయా, న్యూజిలాండ్ దేశాల కిదొక్కటే సముద్రమార్గం.

ఈ కంపెనీ నిర్వహణకు మొత్తం 32 డైరెక్టర్లు నియమింపబడ్డారు. వీరిలో యిప్పుడు బ్రిటిష్ డైరెక్టర్లు 10 మంది, ఫ్రెంచి డైరెక్టర్లు 16 గురు, ఈజిప్షియన్లు 4 గురు, అమెరికన్ ఒకడు, డచ్చి ప్రతినిధి ఒకడు ఉన్నారు.

ఇస్మాయిల్ పాషా విదేశాల్లో చేసిన అప్పులు, వడ్డీలు తీర్చజాలనందున బ్రిటన్, ఫ్రాన్స్ మొదలైన ప్రభుత్వాలు ఈజిప్ట్ పై ఆధిక పెత్తనం చెలాయించడాని కొక కమిటీని నియమించాయి. వారు ఈజిప్ట్ లో సగం పన్నులు వసూలు చేసుకోడానికి అధికారం పొందారు. ఇస్మాయిల్ పాషా యిందు కంగీకరించాడు. కాని కొంతకాలమయ్యాక అతడు ఎదురుతిరిగేసరికి, బ్రిటిష్-ఫ్రెంచి ప్రభుత్వాలు అలన్ని సింహాసన భ్రష్టునిచేసి, అతని కొడుకును పాషాగా చేశారు. 1879 మొదలు 1882 వరకు అతని పేరుతో ఆంగ్లో - ఫ్రెంచి పాలన కొనసాగింది. ఈ కాలంలో వారు ఈజిప్ట్ దేశ సంపదను నిశ్చంఖలంగా కొల్లగొట్టుకున్నారు. ఆ దేశంలో పుష్కలంగా పండేపంటను కాజేయడానికి బ్రిటిష్ పెట్టుబడిదాగ్ల

ఎన్ని చేయాలో అన్నీ చేశారు. ఏడాదికి మూడు పంటలుపండే భూమిలో ఆహార ధాన్యాలకు బదులు పత్తినిమాత్రమే పండింపజేశారు. ప్రజల అవసరాలలో నిమిత్తంలేకుండా, దేశ ఆర్థికవ్యవస్థను తమ స్వాధీనానికి వినియోగించుకున్నారు. సారవంతమైన లక్షలాది యకరాభూమి సారవిహీనమయింది. బ్రిటిష్ గుత్త వ్యాపారస్తులు పత్తివ్యాపారంవల్ల, నాకావ్యాపారంవల్ల విపరీతమైన లాభాలు సంపాదించారు. రాజ్యాధికారం పేరుకుమాత్రమే పాపాది. నిజమైన అధికారం బ్రిటిష్ కాన్సల్ జనరల్ ది.

ఈ విధంగా బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు ఈజిప్ట్ ప్రజల్ని నిలువుదోపిడీ చేయడంలో ఫ్యూడల్ భూస్వాముల, వడ్డీ వ్యాపారుల, దళాతీ వర్తకుల (విదేశ వ్యాపారంవల్ల కొంతలాభం సంపాదించేవర్గం) సహాయాన్ని పూర్తిగా పొందారు. వలసపాలనయొక్క వికృతరూపాలన్నీ ఈజిప్ట్ లో తాండవించాయి.

ఈ దుష్ట విధానానికి వ్యతిరేకంగా ఈజిప్ట్ ప్రజలు 1882 లో తిరుగుబాటు చేశారు. తమ రాజు విదేశ పాలకులకు బానిసగా వ్యవహరించే పద్ధతిని వారు నిరసించారు. సూయజ్ కాలువకోసం అతడు తెచ్చిన అప్పులన్నింటినీ ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం చెల్లించి తీరుతుందనీ, రాజు తన సొంతఖర్చులకు తెచ్చిన అప్పును అతడే తన ఎస్టేట్ నుండి తీర్చుకోవాలనీ ప్రజలు డిమాండుచేశారు. అప్పుల కోసం విదేశ రాజ్యాలు తమ దేశాన్ని కొల్లగొట్టుకొనే పద్ధతిని సహించబోమని తెలియజేశారు. ఈ ఉద్యమానికి కర్నల్ అరబ్బీ పాషా నాయకత్వం వహించాడు. ఈజిప్ట్ లో ఆంగ్లో - ఫ్రెంచి పాలకుల సైతనం అంతమవాలని అతడు ప్రచారం చేశాడు. వేలాది విద్యార్థులు, రైతులేగాక సైనికులుకూడా జాతీయ విముక్తి ఉద్యమాన్ని బలపరిచారు. ఈజిప్ట్ రాజు బ్రిటిష్ సలహాదార్ల ఆజ్ఞల ననుసరించి వేలాది జాతీయవాదుల్ని నైలు నదికి దక్షిణప్రాంతంలో ఉన్న అరణ్యాలకు ప్రవాసం పంపించాడు. అరబ్బీ పాషా మతోన్మాదుడని, సైన్యంలో తిరుగుబాటు రెచ్చగొడుతున్నాడని చెప్పి, బ్రిటిష్ పాలకులతన్ని అరెస్టుచేసి సింహళద్వీపానికి ప్రవాసం పంపారు. తమ భాగస్వాములైన ఫ్రెంచి పాలకులతో సంప్రతించుకుండా ఈజిప్ట్ లో సైన్యాలనుదింపి, ప్రత్యక్షపాలన మొదలుపెట్టారు. 1882 నుండి బ్రిటిష్ వారే ఈజిప్ట్ పై ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యం వహించారు.

1888లో 9 రాజ్యాల ప్రతినిధులు టర్కీరాజధాని కాన్ స్టాంటినోపుల్ లో సమావేశమయ్యారు (బ్రిటన్, జర్మనీ, ఆస్ట్రీలియా, హంగరీ, స్పెయిన్, ఫ్రాన్స్, ఇటలీ, నెదర్లాండ్స్, రష్యా, టర్కీ). వారుదేశుకున్న ఒడంబడిక, సూయజ్ కాలువలో అన్ని దేశాల ఓడలూ స్వేచ్ఛగా తిరుగువచ్చునని అంగీకరించింది. ఒడంబడిక పత్రంలోని 4 వ నిబంధన ప్రకారం, యుద్ధకాలంలోకూడా యీ స్వేచ్ఛ అన్ని దేశాలకూఉంటుందనీ, యీ నిబంధనను అమలు జరపవలసింది ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వమేననీ కూడా చెప్పబడింది. అయినప్పటికీ మొదటి ప్రపంచ సంగ్రామంలో

బ్రిటిష్, ఫ్రెంచి ప్రభుత్వాలు తమ అడుగులకు మడుగులాస్తే ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం చేత యితరదేశాల ఓడలు సూయజ్ కాలువలో ప్రవేశించరాదని ఆంక్ష విధింప జేశారు. ఈ విధంగా, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం 1888 నాటి ఒడంబడిక మరతులను బాహుటంగా ఉల్లంఘించింది.

20 వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో బ్రిటన్ కి జర్మనీ పోటీరాజ్యంగా తయారైంది. యుద్ధంచేసి అయినా బ్రిటన్ యొక్క ప్రపంచాధిపత్యాన్ని దెబ్బకొట్టాలని జర్మనీ ఆలోచిస్తూంది. 1911 లో పార్లమెంట్ బాక్ అను జర్మన్ రచయిత ఇలా వ్రాశాడు: “ఇంగ్లండ్ యొక్క భూతల సేనలపై దాడిచేసి గట్టి దెబ్బ తీయాలంటే అది ఈజిప్ట్ లోనే సాధ్యం”. ఈజిప్ట్ పై బ్రిటన్ ఆధిపత్యాన్ని కూలద్రోసే ఉద్దేశంతో కైజరు అటు బెర్లిన్ నుంచి యిటు బాద్ నగరకు ఒక పాడవైన రైలు మార్గం నిర్మించాలనుకున్నాడు. అలాచేస్తే పూర్వం వర్తక రహదారిగా ఉపయోగపడ్డ భూమార్గం తన వశమవుతుందనీ, దానితో సూయజ్ కాలువ ప్రాముఖ్యత తగ్గిపోతుందనీ అతడు భావించాడు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధంలో టర్కీ సుల్తాన్ కైజరు పక్షం వహించాడు. కాని జర్మనీ ఓడిపోవడంతో ఈజిప్ట్ పై టర్కీ పెత్తనం సడలిపోయింది. యుద్ధానంతరం ఈజిప్ట్ ప్రజలు విదేశీయుల వలస దోపిడీనుంచి విముక్తి చెందడానికీ, జాతీయ స్వాతంత్ర్యం సంపాదించుకోడానికీ దృఢనిశ్చయమయ్యారు. 1917 లో జరిగిన రష్యావిప్లవం యొక్క ప్రభావం ఈజిప్ట్ ప్రజలమీద కూడా పడింది. 1918 లో జగ్గుల్ పాషా నాయకత్వం క్రింద వాష్ట్ పార్టీ స్థాపింపబడింది. 1919 లో ఈజిప్ట్ ప్రజలు బ్రిటిష్ పాలనకు వ్యతిరేకంగా బ్రహ్మాండమైన ఉద్యమం ప్రారంభించారు. దీన్ని అణచడానికి బ్రిటిష్ పాలకులు అతి క్రూరమైన నిర్బంధ విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. 1920 లో లార్డ్ కర్జన్ యిలా చెప్పాడు :

“ఒకసారి మనం భారతదేశంలో సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించుకున్నాక ప్రపంచ వ్యవహారాల్లో మన విధానమంతా దాన్ని శాస్త్రవేత్తగా కాపాడుకోడానికే ఉద్దేశింపబడాలి. భారతదేశంకొరకు కాకపోతే డిట్రేలి ప్రభువు సూయజ్ కంపెనీ వాటాలను కొనియుండడు. సూయజ్ కాలువ కొరకు కాకపోతే మనం ఈజిప్ట్ ను ఆక్రమించుకొనియుండం.” దీన్నిబట్టి, బ్రిటిష్ పాలకులు తమ సామ్రాజ్యాన్ని విస్తరించుకోడానికి, దాన్ని రక్షించుకోడానికి మాత్రమే ఈజిప్ట్ ను తమ ఆధిపత్యంక్రిందికి తెచ్చుకున్నారని స్పష్టమవుతుంది. ఇండియాలోవలెనే ఈజిప్ట్ లో కూడా వారొకవైపు స్వాతంత్ర్యోద్యమాన్ని అణచేటందుకు అతి పైశాచిక పద్ధతులవలంబిస్తూనే, స్వల్పమాత్రపు సంస్కరణలు కొన్నిటిని తెచ్చారు. ఉదాహరణకు ఈజిప్ట్ కు ఒక కాన్సిల్ ను, ఒక అసెంబ్లీని ఏర్పాటుచేశారు. 1911 లో సూయజ్ కంపెనీ గడువును 99 సంవత్సరాలుగాక, మరో 40 సంవత్సరాలు

పొడిగించాలని ప్రభుత్వం చేసిన ప్రతిపాదనను అసెంబ్లీ ఏకగ్రీవంగా నిరాకరించింది.

బ్రిటిష్ వలసదోపిడీని తుదముట్టించేందుకు ఈజిప్ట్ ప్రజలు సాగించిన వీరోచిత పోరాటాల ఫలితంగా 1922లో బ్రిటిష్ పాలకులు ఈజిప్ట్ ను “స్వతంత్ర” దేశంగా ప్రకటించవలసివచ్చింది. అయితే, యిది నామమాత్రమైన స్వాతంత్ర్యం. నిజమైన అధికారం బ్రిటిష్ వారిదే. ఉదాహరణకు, యాక్రింది శాఖలపై అధికారం ఈజిప్ట్ పార్లమెంటుకులేదు; బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికే సర్వాధికారం ఉంటుంది:

1. ఈజిప్ట్ లోని సామ్రాజ్య రహదాన్ల భద్రత
2. దేశ రక్షణ
3. విదేశీ ప్రయోజనాల రక్షణ
4. సుడాన్ పరిపాలన
5. విదేశాలతో ఈజిప్ట్ సంబంధాలు.

ఈజిప్ట్ 1 లక్ష మంది బ్రిటిష్ సైనికుల ఆక్రమణక్రింద ఉంచబడింది. 1923లో ఈజిప్ట్ ను చట్టబద్ధ రాజరికంగా ప్రకటించి అందు కనుగుణ్యంగా ఒక రాజ్యాంగ చట్టాన్ని తయారుచేశారు. వాష్ట్ పార్టీ నాయకత్వంక్రింద జాతీయ వాదులు ఈ రాజ్యాంగ చట్టాన్ని వ్యతిరేకించారు. పార్లమెంటుకున్న కొద్దిపాటి అధికారాలను రాజుఅపహరిస్తూ నిరంకుశంగా ప్రవర్తిస్తున్నందుకూ, బ్రిటిష్ వారు ఆర్థిక, రాజకీయ వ్యవహారాల్లో జోక్యం కలిగించుకొంటూన్నందుకూ తీవ్రమైన అసంతృప్తి జ్వాలలు దేశమంతటా వ్యాపించాయి. ఈజిప్ట్ నుంచి బ్రిటిష్ సేనలు వైదొలగాలనే నినాదం ప్రతివోటా ప్రతిధ్వనించింది. 1935 లో ముస్సోలినీ అబిసీనియాపై దండయాత్రచేసి ఆ దేశాన్ని ఆక్రమించుకోవడంతో, ఈజిప్ట్ భవిష్యత్తును గురించి బ్రిటిష్ పాలకులు ఆందోళన చెందారు. 1936 లో ఆంగ్లో-ఈజిప్షియన్ సంధి జరిగింది. దాని ప్రకారం బ్రిటిష్ వారు తమ సేనలను ఈజిప్ట్ భూభాగంనుంచి తరలించడానికి అంగీకరించారు. కాని నూయజ్ కాలువ ప్రాంతంలో బ్రిటిష్ సేనలుంటాయి. 20 సంవత్సరాలవరకు యీ హక్కు బ్రిటిష్ వారి కుంటుంది.

1936 వరకు - అంటే దాదాపు 70 సంవత్సరాలవరకు - ఈజిప్ట్ కి ఒక్క దమ్మిడికూడా రాయల్టీ రూపంలో నూయజ్ కంపెనీనుంచి ముట్టలేదు. 1937లో మాత్రమే ఏడాదికి 3 లక్షల పౌనులచొప్పున రాయల్టీ యివ్వడానికి కంపెనీ అంగీకరించింది. 1949 లో జరిగిన ఒప్పందం ప్రకారం, మొత్తం లాభాల్లో 100 కి 7 చొప్పున ఈజిప్ట్ కి రాయల్టీ చెల్లించడాని కంగీకరించింది.

రెండవ ప్రపంచయుద్ధంలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు ఈజిప్ట్ పై తమ దానిస సంకల్పము మరింత గట్టిగా విగించారు. బ్రిటిష్ ప్రధాని చర్చిల్ 1888

నాటి 9 రాజ్యాల ఒకంబడికకు భిన్నంగా, తన పైనియల కొక ఉత్తయ్య జారీ చేస్తూ, అవసరమైతే సూయజ్ కాలువను పూర్తిగా ధ్వంస మొనర్చవలసిందని ఆజ్ఞాపించాడు. బ్రిటిష్ వారు 1942 ఫిబ్రవరిలో తమ టాంకులతోను, మర ఫిరంగులతోను అకస్మాత్తుగా కెయిరోలోని రాజమందిరం ప్రవేశించి ఫరూక్ రాజుకి అంత్య సందేశ మొకటి యిచ్చారు. తమ విశ్వాస పాత్రుడైన నహాస్ పాషాను ప్రధానిగా చేయమనీ, లేకపోతే సింహాసనం విడిచి బ్రిటిష్ విమానంలో ఇంగ్లండుకు వెళ్ళిపోమనీ ఆజ్ఞాపించారు. ఫరూక్ రాజు నహాస్ పాషాను ప్రధానిగాను, వాష్ పాష్టీ నాయకునిగాను చేయడాని కంగీకరించాడు. ఈ చర్య ఈజిప్ట్ ప్రజల్లో తీవ్రమైన ఆగ్రహాన్ని కలిగించింది. తమ దేశవ్యవహారాల్లో బ్రిటిష్ వారిత ఘాతుకంగా జోక్యం చేసుకున్నందుకు వారు మండిపోయారు. ఆంగ్లో-ఈజిప్షియన్ సంధికి ముందు బ్రిటిష్ హైకమిషనరు చెలాయించే అధికారాలన్నిటినీ బ్రిటిష్ రాయబారి చెలాయించుతూన్నందుకు ఆగ్రహవేకు లయారు.

యుద్ధానంతరం, ఆంగ్లో - ఈజిప్షియన్ సంధిని సవరించాలనీ, బ్రిటిష్ సేనలు ఈజిప్ట్ నుంచి వైదొలగాలనీ యించుమించు అన్ని రాజకీయ పార్టీలూ డిమాండు చేశాయి. ఈ సమస్యపై దాదాపు 10 సంవత్సరాలవరకు బ్రిటిష్ - ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వాలమధ్య సంప్రదింపులు జరగడం, యీ కోర్కెను బ్రిటన్ నిరాకరించడంవల్ల సంప్రదింపులు విఫలమవుతూ వచ్చాయి. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో విపరీతంగా బలపడ్డ అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదులు తమ స్వాస్థ ప్రయోజనాలకొరకు యీ పరిస్థితిని ఉపయోగించుకొనజూచారు. ఈజిప్ట్ తో సహా మధ్యప్రాచ్యదేశాలన్నిటిలోను బ్రిటిష్ ప్రాంతాల్యాన్ని తుదముట్టించి, సోవియట్ వ్యతిరేక యుద్ధసన్నాహాలలో వాటిని తమ సాధనాలుగా ఉపయోగించుకోడమే అమెరికన్ పాలకుల ఉద్దేశం. ఈ ఉద్దేశంతోనే వారు ఈజిప్ట్ - బ్రిటన్ ల మధ్య “శాంతిదూతల” వేషం ధరించారు. ఈ “మధ్యవర్తిత్వం” చాలసార్లు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి చీకాకు కలిగించింది. కాని వారు చేసేదిలేక, అంగీకరిస్తూ వచ్చారు.

ఈజిప్ట్ ప్రజలు అమెరికన్ పాలకుల కపట నాటకాన్ని అర్థంచేసుకోలేనంత అమాయకులు కారు. బ్రిటిష్ పెత్తనంపోయి అమెరికా పెత్తనంవస్తే తమకు ఒరిగే దేమీలేదని వా రెరుగుదురు. 1951లో సూయజ్ ప్రాంతంనుంచి బ్రిటిష్ సేనలను గెంటివేయాలనే నినాదంతో ప్రజలు బ్రహ్మాండమైన ప్రదర్శనలు జరిపారు. కార్మికులు, విద్యార్థులు అసంఖ్యాకంగా వీటిలో పాల్గొన్నారు. ఈ ఒత్తిడి ఫలితంగా 1951 అక్టోబరులో ఈజిప్ట్ పార్లమెంటు 1936 నాటి ఆంగ్లో - ఈజిప్షియన్ సంధిని రద్దుచేస్తూ తీర్మానించవలసివచ్చింది. బ్రిటిష్ సేనలను సూయజ్ ప్రాంతంనుంచి ఉపసంహరించుకోవాలని ఆ తీర్మానం బ్రిటిష్ వారిని కోరింది.

కాని బ్రిటన్ దీన్ని ఖాతరుచేయలేదు. మైగా బ్రిటిష్ సైనికులచే ప్రజల మీద కాల్పులు కాల్పించింది. ఇట్టి పరిస్థితుల్లో ఈజిప్ట్ దేశభక్తులు సాయుధ పోరాటం ప్రారంభించవలసి వచ్చింది. కార్మికులు, విద్యార్థులు, మధ్యతరగతి యువకులు ప్రతిఘటనోద్యమంలో చేరారు. సూయజ్ ప్రాంతంలోని బ్రిటిష్ స్థావరాలమీద వారు దాడులుచేయడం ప్రారంభించారు. బ్రిటిష్ క్యాంపులలో పనిచేసే ఈజిప్షియన్ కార్మికులంతా సమ్మెచేశారు. ఈజిప్ట్ దేశచరిత్రలో కనీవినీ యెరుగని ఈ జాతీయోద్యమ వెలుగు బ్రిటిష్ పాలకుల్ని హడలెత్తించింది. కాని, ఈజిప్ట్ పాలకుల చేతకానితనంవల్ల ఈ ఉద్యమం క్రూరంగా అణచివేయబడింది.

అయినప్పటికీ ఈజిప్ట్ ప్రజల స్వాతంత్ర్యకాంక్ష వివిధరూపాల్లో వ్యక్తమయింది. బ్రిటన్, అమెరికాలు టర్కీ, పాకిస్తాన్ల సహాయంతో మధ్యప్రాచ్య దేశాలను - ముఖ్యంగా ఈజిప్ట్ ని-సైనికకూటములలో సమీకరించడానికి చేసిన కుట్రలను వారు తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు.

1952 జూలైలో ఈ బ్రహ్మాండమైన జాతీయోద్యమ ప్రభావంవల్ల జనరల్ నజీద్, కర్నల్ నాజర్లు సైనిక తిరుగుబాటుద్వారా ఫరూక్ రాజును సింహాసన భ్రష్టుని చేశారు. నామమాత్రంగావున్న పాల్లమొటును, పాలకవర్గ పార్టీని (వాఫ్) రద్దుచేశారు. ఈజిప్ట్ ను రిపబ్లిక్ గా ప్రకటించారు. దానికి అధ్యక్షుడు జనరల్ నజీద్; ప్రధాని కర్నల్ నాజర్.

3

స్వాతంత్ర్య పరిరక్షణకు నాజర్ ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు

నాజర్ ప్రభుత్వం అధికారానికి వచ్చిన వెంటనే చేసిన పనుల్లో ఒకటి పాతరాజ్యాంగాన్ని రద్దు చేయడం. 1928 నాటి ఈజిప్ట్ రాజ్యాంగం బ్రిటిష్ వలస రాజ్యాధిపతుల, వారి కండగావున్న రాచరిక - భూస్వామ్య వర్గాల ప్రయోజనాలకు రక్షించేదిగా ఉండేది. పాత రాజ్యాంగం ఈజిప్ట్‌ను “స్వాతంత్ర రాజ్యాంగా” గుర్తించినప్పటికీ, నిజానికి ఈజిప్ట్ అర్థవలస దేశంగానే, ఆక్రమిత దేశంగానే ఉండిపోయింది. “ఈజిప్ట్‌లో విదేశీయుల హక్కులకు భంగం కలుగుతుండా” జాగ్రత్త వహించాలని పాత రాజ్యాంగం స్పష్టంగా నిర్దేశించింది. ఈ షరతు యిలాగే ఉన్నంతకాలం ఈజిప్ట్ తన స్వాతంత్ర్యాన్ని నిలబెట్టుకోడం కలలోనివార్త. “విదేశీయుల హక్కులకు భంగం కలుగుతుండా” చూడడానికే 1 లక్ష మంది బ్రిటిష్ పైనికులు ఈజిప్ట్‌లో తిప్పవేశారు. 1952 లో రాచరిక ప్రభుత్వం కూలద్రోయడం తర్వాత విస్తవ సమితి 1928 నాటి రాజ్యాంగాన్ని రద్దుచేసి, తాత్కాలికమైన ఒక నూతన రాజ్యాంగాన్ని అసెబ్లీ పెట్టింది. కర్నల్ నాజర్ తన ప్రభుత్వ మనుసరించ దలచుకున్న దేశీయ విధానాన్ని వివరిస్తూ ఈ క్రింది ప్రధానాంశాలను పేర్కొన్నాడు :

(1) ఈజిప్ట్‌లో సామ్రాజ్యవాదాన్ని, సామ్రాజ్యవాద ఏజెంట్లను నిర్మూలించడం. (2) ఫ్యూడల్ భూస్వామ్యవిధానాన్ని రద్దుచేయడం. (3) రాజ్యాంగ యంత్రంలో పెట్టుబడుల ప్రాబల్యాన్ని తొలగించడం. (4) దేశరక్షణకు బలీయమైన సాయుధ దళాలను నిర్మించడం. (5) ప్రజలందరికీ సామాజిక న్యాయం కలుగజేయడం. (6) ప్రజాతంత్రపాలనను నెలకొల్పడం.

ఈ సంస్కరణలను అమలు జరపడానికి నాజర్ ప్రభుత్వం కొన్ని ఖచ్చితమైన చర్యలు తీసుకొంది.

వాటిలో ప్రధానమైనది భూసంస్కరణల అమలు; రాజవంశీకుల, వారి అనుయాయుల భూములకు ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొని, ఎట్టేట్లన్నిటినీ రద్దు చేసింది. 1952 సెప్టెంబరులో వ్యవసాయ సంస్కరణల చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. దాని ప్రకారం 200 ఫెడాల్స్ కు మించుకున్న (ఫెడాల్ ఒక యకరం కంటే కొద్దిగా హెచ్చు) భూమిని భూస్వాములనుంచి వశపరచుకొని, 5 ఫెడాల్స్ కన్న

తక్కువభూమిగల రైతాంగానికి నాయిదాల పద్ధతిపై విక్రయించి నారంభించింది. కాలుదాన్లు చెల్లించవలసిన కాలురేట్లను తగ్గించింది. ఈ చట్టంయొక్క నిబంధనల నుంచి తప్పించుకోడానికి అనేకమంది భూస్వాములు తమ భూములను అమ్మివేసు కున్నారు. చట్టాన్ని అనులు జరపడంలో ప్రభుత్వం అనేక చిక్కుల నెదుర్కో వలసివచ్చింది. అయినప్పటికీ ఈజిప్ట్ పత్రతల్లో ప్రచురింపబడ్డ సమాచారాన్ని బట్టి చాల జిల్లాలలో భూస్వాముల అదనపుభూమిని ప్రభుత్వం స్వాధీన పరచు కొంటున్నట్లు తెలుస్తోంది. భూసంస్కరణల చట్టం తీవ్ర స్వభావం కలదికాదన్న మాట నిజమే అయినప్పటికీ, దానివల్ల భూస్వాముల ఆర్థిక, రాజకీయ ప్రాబల్యం కొంతవరకు తగ్గిందనే విషయం మాత్రం వాస్తవం.

వ్యవసాయోత్పత్తిని వృద్ధిచేయడానికీ, కొత్త భూములను సాగులోకి తెచ్చేందుకూ నాజర్ ప్రభుత్వం ఒక ప్రణాళికను తయారుచేసింది. అల్వన్ డామ్ను 4 మైళ్లు దక్షిణంగా ఒక పెద్ద ఆనకట్టను నిర్మించడానికి సంకల్పించుకొంది. దానివల్ల 20 లక్షల ఘెడాన్ల భూమి సాగుకొందికి వస్తుంది. వ్యవసాయోత్పత్తి 100 కి 50 వంతులు పెరుగుతుంది. ప్రభుత్వం తయారుచేసిన నాలుగేండ్ల ప్రణాళిక (1952 - '56) ప్రకారం ఎగువ ఈజిప్ట్లోను, దిగువ ఈజిప్ట్లోను 3 లక్షల ఘెడాన్లభూమి అదనంగా సాగులోకిరావాలి. 1955 లో పత్తిపంట 1954 లో కంటే 2,30,000 ఘెడాన్లలో అధికంగా పండించింది. ఒక్కొక్క ఘెడాన్లో ఎక్కువ పంట పండించడానికి, కొద్దికాల పత్తిని కనిపెట్టడానికి వ్యవసాయ మంత్రితత్వశాఖ పరిశోధనలు జరిపిస్తోంది. చెరకు ఉత్పత్తిని పెంచడంలో గణనీయమైన అభివృద్ధి కనిపించింది.

రాజకీయస్వాతంత్ర్యాన్ని సంపాదించుకున్న ఈజిప్ట్ ఆర్థికంగాకూడ తన కాళ్ళమీద తాను నిలబడ్డానికి ప్రాతిపదికలను తయారు చేసుకొంటుంది. ప్రభుత్వం అనేక పారిశ్రామిక సంస్థల నిర్మాణానికి ప్లానును తయారుచేయడమే కాక, కొన్నిటి నిర్మాణం ప్రారంభించింది. ఉదాహరణకు, కెయిరోవద్ద హెల్వాన్ అనే చోట ఒక ఉక్కు కర్మాగారాన్ని నిర్మిస్తోంది. అది పూర్తి అయితే ఏడాదికి 2,40,000 టన్నుల ఉక్కు తయారవుతుంది. కర్నల్ నాజర్ "భారీ పరిశ్రమల రంగంలో ఈజిప్ట్ ప్రవేశించిందనడానికి యీ కర్మాగార మొక తార్కాణం" అని వర్ణించాడు. 1955 జూన్ 1 వ తేదీన కెయిరో సమీపంలో ఒక నూనె శుద్ధి కర్మాగారానికి శంకుస్థాపన జరిగింది. దీని నిర్మాణం పూర్తి అయితే, సూయజ్ కాలువగుండా పెద్ద పెద్ద గొట్టాలలో వచ్చే పెట్రోలు శుద్ధి చేయబడుతుంది. ప్రస్తుతం ఈ గొట్టాల నిర్మాణం పూర్తి కావస్తోంది. అలెక్జాండ్రీయాలో నిర్మింప బడుతున్న మరొక నూనె శుద్ధి కర్మాగారం రోజుకు 2100 టన్నుల పెట్రోలును శుద్ధి చేస్తుంది. సూయజ్ కాలువ వద్ద యిప్పుడున్న ప్రభుత్వ కర్మాగారంలో వీటా ఉత్పత్తి అయ్యే 3 లక్షల టన్నుల నూనెను 13 లక్షల టన్నులకు హెచ్చించ

దానికి తీవ్ర కృషి జరుగుతోంది. అశ్వన్ దామవద్ద ఏడాదికి 1000 కోట్ల కిలో వాట్ల విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పత్తిచేసే పవర్ స్టేషను నిర్మాణానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఆ దామవద్దనే ఏడాదికి 200 కోట్ల కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పత్తిచేసే శురొక పవర్ స్టేషన్ ప్రభుత్వ చృష్టిలో వుంది. ఒక పెద్ద ఎరువుల ఫ్యాక్టరీ, ఒక పేపరుమిల్లు, ఒక పంచదార ఫ్యాక్టరీ, ఒక టైల్స్ ఫ్యాక్టరీ, ఒక జూట్ మిల్లు మొదలైనవెన్నో ప్రభుత్వ ప్రణాళికలో వున్నాయి.

ఈజిప్ట్ ప్రజలు, ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం పశ్చిమ దేశాలతోనేకాక, యితర దేశాలతోకూడ (వాటి ఆర్థిక రాజకీయ వ్యవస్థ లెక్కివైనా) అన్యోన్య సహాయ ప్రాతిపదికపై వర్తక సంబంధాలు చుకోవాలని కోరుతున్నారు. పశ్చిమ రాజ్యాలకు తమ ముడి పదార్థాలను కానుచుకాగా అమ్ముకొని, వారు స్వయంచేసే వస్తువులను అధిక ధరలకు కొనుక్కునేస్థితి పోవాలనీ, అన్ని దేశాలతో సమానప్రాతిపదికపై వ్యాపారం చేసుకొనేహక్కు ఉండాలనీ వారు భావిస్తున్నారు. తమ గుణ్యమైన విధానాన్ని ప్రభుత్వం అవలంబిస్తోంది. సౌదీ అరేబియా, సిరియా, లెబనాన్ దేశాలతో ఈజిప్ట్ ఆర్థిక సంబంధాలు యీ మధ్య ఎంతో బాగుపడ్డాయి.

అన్యోన్య సహాయ ప్రాతిపదికపై అన్ని దేశాలతో వర్తక సంబంధాలను పెంపొందించుకొనే గోరే సోషలిస్టు ప్రపంచంలో ఈజిప్ట్ అంతకంటేకూ అధికంగా ఆర్థిక సంబంధాలను అభివృద్ధిచేసుకొంటూంది. ఉదాహరణకు ఈజిప్ట్ సోవియట్ యూనియన్ కి పత్తిని విస్తారంగా ఎగుమతిచేసి, పెట్రోలు మొదలైన పదార్థాలను దిగుమతి చేసుకొంటూంది. ఈ శుభ్య ఉభయ ప్రభుత్వాల మధ్య జరిగిన వర్తక ఒడంబడిక ప్రకారం రష్యా ఈజిప్ట్ కి పారిశ్రామిక యంత్రాలు, వ్యవసాయ యంత్రాలు, ఇనుము - ఉక్కు సామగ్రి, కలప వగైరా అమ్ముతుంది. 1955 లో వైనా ప్రజా రిఫ్లెక్ కీ ఈజిప్ట్ కీ మధ్య మాడు సంవత్సరాలు అసల్లోవుండే వర్తక ఒడంబడిక జరిగింది. దాని ప్రకారం ఉభయదేశాలవారూ ఒకరి సరకుల నొకరు యిచ్చి పుచ్చుకునే పద్ధతిపై వ్యాపార సంబంధాలను పెంపొందించుకొంటున్నారు. 1955 లో ఈజిప్ట్ - జెకోస్లావేకియాల మధ్య వర్తకం 100 కి 15 వంతులు పెరిగింది. ఈజిప్ట్ పత్తిని, బియ్యాన్ని, జెకోస్లావేకియా ధారాళంగా కొంటూంది. పాటికి ప్రత్యామ్నాయంగా ఇరికేషన్ ప్రాజెక్టుల కవసరమైన యంత్రసామగ్రిని, పారిశ్రామిక యంత్రాలను, వైద్య పరికరాలు మొదలైన వాటిని సంపుతోంది. ఈజిప్ట్ ఆహారసమీక్ష హంగరీనుంచి యీ మధ్యనే వచ్చిన పారిశ్రామిక నిపుణులు కొందరు ఈజిప్ట్ లో పరిశ్రమల అభివృద్ధికిగల అవకాశాలను సరగ్రంగా పరిశీలించారు. ఆ దేశం నుంచి ఈజిప్ట్ యంత్రభాగాలను, విద్యుచ్ఛక్తి పరికరాలను, రసాయనాలు, మందులు మొదలైనవాటిని దిగుమతి చేసుకొంటూంది. పోలెండు, రుమేనియా, తూర్పుజర్మనీలకు ఈజిప్ట్ స్వయంచేసే పత్తి, నూలు మొదలైన ముడిపదార్థాలను బదులుగా ఆదేశాలు పెట్రోలు, రైల్వే

ఇంజన్లు, లారీలు, ఉక్కురేకులు, రసాయనిక పదార్థాలు, యంత్రభాగాలు సప్లయి చేస్తున్నాయి.

ఈ విధంగా ఈజిప్ట్ సోషలిస్టు దేశాలలో వర్తక సంబంధాలను పెంపొందించుకొంటూ, ఆర్థిక పరాధీనతనుంచి, వలసవిధాన అవశేషాలనుంచి బయటపడ్డానికి తీవ్రమైన కృషి సల్పుతోంది. ఇందుకు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యం ఒక బలమైన సాధనంగా ఉపయోగపడుతూంది.

నూయజ్ ప్రాంతంనుంచి బ్రిటిష్ పైనికులు ఉపసంహరింప బడాలనే ప్రజావాంఛను అనుగుణ్యంగా, నాజర్ ప్రభుత్వం 1954 అక్టోబరులో బ్రిటన్ చేత ఒక ఒప్పందాని కంగీకరింపజేసింది. దాని ప్రకారం బ్రిటన్ 20 మాసాల్లో తన సేన లన్నిటినీ నూయజ్ ప్రాంతంనుంచి ఉపసంహరించుకోడాని కంగీకరించింది. ఈ 20 మాసాల గడువు 1956 జూన్ 18 వ తేదీతో పూర్తిఅయింది. ఈజిప్ట్ భూభాగంమీద ఒక్క బ్రిటిష్ పైనికుడుకూడా యిప్పుడు లేడు. ఈజిప్ట్ దేశ చరిత్రలో యిదొక నూతన అధ్యాయాన్ని చెప్పవచ్చు. ఏ లక్ష్యంకొరకు ఈజిప్ట్ ప్రజలు 70 సంవత్సరాలు పోరుసల్పారో ఆ లక్ష్యం యీదేరింది. కర్నల్ నాజర్ ఈ సందర్భంలో యిలా తెలియజేశాడు : “ఇప్పుడు మనం పూర్తిగా స్వతంత్రులమయ్యాం. మన విధానాలను మనం స్వేచ్ఛగా కొనసాగించుకోవచ్చు. జాతీయ ప్రయోజనాలను రక్షించుకోవచ్చు. ప్రస్తుతం ఈజిప్ట్ లక్ష్యం ఒక స్వతంత్ర జాతిగా, అభ్యుదయ శక్తిగా, ముందుకు అడుగుజేయడం”.

ఈ మధ్య ప్రభుత్వం తయారుచేసిన నూతన రాజ్యాంగచట్టం, స్వతంత్ర ఈజిప్ట్ యొక్క సర్వ సహాధికారానికి మరో తార్కాణం. ఈజిప్ట్ తన స్వతంత్ర హోదాను పటిష్ట మొనర్చుకోడానికి సాగిస్తున్న కృషిలో అదొక ప్రధానఘట్టం. అది 1956 జూన్ 23 వ తేదీన జనవాక్య నిర్ధారణద్వారా యావన్మంది ప్రజల ఆమోదాన్ని పొందింది. అదే రోజున కర్నల్ నాజర్ ప్రజలందరిచే అభ్యుక్తుడుగా ఎన్నుకోబడ్డాడు.

ఈ నూతన రాజ్యాంగచట్టం ఈజిప్ట్ ప్రజల మనోవాంఛలను ప్రతిబింబిస్తోంది. సామ్రాజ్యవాదంగాని, వారి ఏజంట్లుగాని, ఫ్యూడల్ భూస్వామ్య విధానంగాని, గుర్త పెట్టుబడిదారుల ప్రాబల్యంగాని లేని సామాజిక వ్యవస్థను రూపొందించుకోడానికి ఈజిప్ట్ ప్రజలు కృతనిశ్చయాలై యున్నారని దీని పీఠిక స్పష్టం చేసింది. ఈజిప్ట్ సర్వ సహాధికారం గల స్వతంత్ర దేశమనీ, అరబ్బు జాతిలో అదొక భాగమనీ ప్రకటించింది. దాన్ని ప్రజాతంత్ర రిపబ్లిక్ గా నిర్వచించింది.

నూతన రాజ్యాంగచట్టంలో యీ క్రింది ప్రధానాంశాలు పేర్కొనబడ్డాయి: ఈజిప్టు పౌరులంతా న్యాయశాస్త్ర దృష్టిలో సమానులు. వారు ఏజాతికి

చెందినా, ఏ భాష మాట్లాడేవారైనా, ఏ మతస్తులైనా విచక్షణ చూపబడదు. ఎన్నికల్లో పాల్గొనేవాళ్ళు, వాక్స్భాష పత్రికా స్వాతంత్ర్యం గ్యారంటీ చేయబడుతుంది. సాంఘిక న్యాయం, ప్రజాశ్రేయస్సు, ఉత్పత్తి పెరుగుదల లక్ష్యంగా ఉంచుకుని రచింపబడే ప్రణాళికల ప్రకారం సామాజిక వ్యవస్థ రూపొందింపబడుతుంది. ప్రభుత్వం సహకార సంస్థల నిర్మాణాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. దేశం యొక్క మొత్తం ఆర్థిక కార్యకలాపాలనూ, వైరేజీ సంస్థల చొరవనూ సమన్వయ పరుస్తుంది. సొంత ఆస్తులకు రక్షణ కల్పిస్తుంది. అదే సమయంలో భూమిపై యాజమాన్యాన్ని పరిమిత మెనర్చుతుంది.

ప్రజలకు తగినంత తిండి, గృహ వసతి, ఆరోగ్యం, విద్య కల్పించడం ద్వారా వారి జీవన ప్రమాణాన్ని పెంచుతుంది. మాతా శిశు సంరక్షణకు హామీ యిస్తుంది; స్త్రీల గృహకృత్యాలను, వారి సాంఘిక శ్రమను సమన్వయ మొనర్చడంలో సహాయంచేస్తుంది. వయోవృద్ధులు ఎలవెప్పు పొందేవాళ్ళు, వ్యాధిగ్రస్తులైనపుడు ఆర్థికసహాయం పొందేవాళ్ళు కాపాడుతుంది. సాంఘిక భీమా, సాంఘిక భద్రత, వైద్యసహాయం మొదలైనవి కల్పిస్తుంది. పన్నులు విధించడంలో సాంఘిక న్యాయాన్ని పాటిస్తుంది. ప్రభుత్వోద్యోగుల ప్రజాసేవకులుగా పని చేసేటట్లు చూస్తుంది. కార్మికుల ట్రేడ్ యూనియన్ హక్కులను కాపాడుతుంది. ఏదో ఒక వృత్తిలో అందరూ పనిచేసుకొనేవాళ్ళు రక్షిస్తుంది. జీతాలు, పనిగంటలు మొదలైనవాటిని నిర్ణయిస్తుంది. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో ప్రాథమిక విద్యను నిర్బంధంగాను, ఉచితంగాను నేర్పుతుంది.

శాసన నిర్మాణాధికారం నేషనల్ అసెంబ్లీకి ఉంటుంది. దాన్ని ప్రజలు 6 ఏండ్ల కొకసారి ఎన్నుకుంటారు. అధ్యక్షుడు ప్రభుత్వాధిపతిగా వ్యవహరిస్తాడు. అతన్ని కూడా ప్రజలే వయోజన ఓటింగు పద్ధతిపై 6 ఏండ్ల కొకసారి ఎన్నుకుంటారు. నేషనల్ అసెంబ్లీలో శాసనాలను ప్రతిపాదించే హక్కు, దాని నిర్ణయాలను వీటో చేసే హక్కు ఆతని కుంటుంది. నేషనల్ అసెంబ్లీ సమావేశాల మధ్య అసాధారణ ఉత్తరువులను జారీచేసే అధికారం కూడా అతనికి ఉంటుంది. కొన్ని సమస్యలపై జనవాక్యం తెలుసుకోడానికి కూడా అతనికి హక్కు ఉంటుంది. అయితే అది నేషనల్ అసెంబ్లీ ఆమోదాన్ని పొందాలి. అధ్యక్షుడే సాయుధ బలాలన్నిటికీ సర్వవైన్యాధిపతి.

ఈ విధంగా, ఈజిప్ట్ దేశం అర్థవలస స్థితి నుంచి బయటపడి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మనుభవించే దేశంగా పరివర్తన చెందడానికి ఈ రాజ్యాంగ చట్టం దోహదమిస్తుంది.

విదేశాంగ విధానంలో కూడ ప్రభుత్వం తన ప్రజల మనోవాంఛల కనుగుణ్యమైన మార్గ మవలంబిస్తోంది. ఆంగ్లో - అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదులు

మధ్యప్రదేశ్ లో కొన్ని దేశాలను చీల్చి (పాకిస్తాన్, టర్కీ, ఇరాక్) వాటిని తమ సైనిక స్థావరాలుగా ఉపయోగించుకొనేందుకు చేసిన ప్రయత్నాలను ఈజిప్ట్ ప్రతిఘటించింది. టర్కీ, పాకిస్తాన్, ఇరాక్ ఒకరినొకరిని నిరసించింది. బాగ్దాద్ సైనిక కూటమిలో (బ్రిటన్, టర్కీ, పాకిస్తాన్, ఇరాక్, ఇరాన్) ఈజిప్ట్ ను యిరికిందడానికి వారు చేసిన ప్రయత్నాన్ని భగ్నం చేసింది. ఇట్టి సైనికకూటాలు ప్రపంచ శాంతికి, ఆసియాదేశాల స్వాతంత్ర్యానికి ముప్పు తెస్తాయనీ, అరబ్బు దేశాల వికృతమ విచ్ఛిన్నం చేస్తాయనీ గుర్తించింది. కనుకనే బాండుంగ్ మహా సభలో ఈజిప్ట్ ప్రతినిధి కర్నల్ నాజర్ చిన్న దేశాలను తమ సాధనాలుగా ఉపయోగించుకొనజూచే సామ్రాజ్యవాదుల కుట్రలను నిశితంగా ఖండించాడు. వలస విధానాన్ని రూపుమాపాలని హెచ్చరించాడు. పెద్దరాజ్యాలు తమ సాయుధ బలాలను, మాత్రాధిపత్యాలను తగ్గించుకోవా లన్నాడు; అణ్ణాయుధాలను నిషేధించా లన్నాడు. ఇట్టి మాగ్ మొక్కటే ప్రపంచ శాంతికి మాగ్మని సృష్టించేశాడు.

1956 జూలై 20 వ తేదీన ఈజిప్ట్ అధ్యక్షుడు కర్నల్ నాజర్, యుగో స్లావియా అధ్యక్షుడు ముష్కో టిటో, భారత ప్రధాని నెహ్రూ కలిసి బ్రియోనీలో (యుగోస్లావియా) చేసిన సంయుక్త ప్రకటన అనేక అంతర్జాతీయ సమస్యల పరిష్కారానికి మాగ్మ చూపింది. మధ్యప్రదేశ్ లో శాంతిస్థాపన ఆ దేశాల్లో నివసించే ప్రజల స్వాతంత్ర్యాన్ని గుర్తించడం ద్వారానే సాధ్యమవుతుందని సృష్టించింది. శ్రేయస్ విలస రాజ్యాధిపతులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతున్న ఆఫ్రికీయ ప్రజల స్వాతంత్ర్య హక్కును గుర్తించాలని హెచ్చరించింది. దూరప్రదేశ్ సమస్యల పరిష్కారానికి వైనా ప్రజా రిఫ్లెక్సును వికారాణ్య సమితిలో చేర్చుకోవాలని తెలియజేసింది. మధ్య యూరపులో ఉద్రిక్త పరిస్థితిని తొలగించాలంటే జర్మన్ ప్రజల అభీప్రాయ కనుగుణ్యంగా యీ సమస్యను శాంతియుత సంప్రదింపుల ద్వారా పరిష్కరించాలని విశదపరచింది. బాండుంగ్ మహా సభ ఆమోదించిన దశ సూత్ర ప్రణాళికను బలపరచింది. అణ్ణాయుధాల పాటవ పరీక్షలను ఆపుజేయాలని, ఆయుధ విస్తరణకు చర్యలు తీసుకోవాలని అగ్రరాజ్యాలను కోరింది. ఈ ప్రకటన ప్రపంచ శాంతికి, వివిధ దేశాల స్వాతంత్ర్యోన్మూలను ఎంతో దోహదమిచ్చింది.

ఈ నూతన విధానం సహజంగా సామ్రాజ్యవాదులకు గంగవైరులైతైంది. బ్రిటన్, అమెరికా, ఫ్రాన్స్ ప్రభుత్వాలు కక్షతో ఈజిప్ట్ ను ఆయుధాల సప్లయిని ఆపినేశారు. వెంటనే నాజర్ ప్రభుత్వం జెనోవా నేకియా నుంచి 25 కోట్ల డాలర్ల విలువచేసే ఆయుధాలను తెప్పించుకోడానికి ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది. దీనికి ప్రతి చర్యగా సామ్రాజ్యవాదులు ఈజిప్ట్ నుంచి పత్తిని కొనడానికి నిరాకరించారు. వెంటనే ఈజిప్ట్ వైనా ప్రజా రిఫ్లెక్స్ మొదలైన దేశాలతో

వర్తక ఒడంబడికలు చేసుకొని, ఆ దేశాలకు పత్తిని విస్తారంగా ఎగుమతి చేసింది. అమెరికా తన అకుగులకు మడుగులాస్తే ఇజ్రాయిల్ ను పురిగొల్పి, ఈజిప్టుతో సరిహద్దు ఘర్షణలకు రెచ్చగొట్టింది. కాని ఈజిప్టు తన సరిహద్దులకు ఎంతో సమర్థ వంతంగా రక్షించుకొంది.

ఈ విధంగా తమ ఎత్తులన్నిటినీ భర్న మొనర్చుకున్న ఈజిప్టుపై కనితీర్పు కోడానికి సామ్రాజ్యవాదులు చిట్టచివరి ఆయుధాన్ని ఈజిప్టుపై ప్రయోగించారు. అదే, అశ్వన్ డామ్ నిర్మాణానికి ధన సహాయం నిరాకరించడం.

4

సూ య జ్ క ా లు వ జా తీ య క రణ

వైలు నదిమీద ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం నిర్మించవలచుకున్న అశ్వన్ డాము, ఆ దేశంయొక్క పునర్నిర్మాణ పథకాలన్నిటిలో బ్రహ్మాండమైనదని చెప్పవచ్చు. దానివల్ల 20 లక్షల యకరాల భూమి అవనంగా సాగులోకి వస్తుంది. విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి రెట్టింపు అవుతుంది. ఈ ప్రాజెక్టు ఈజిప్ట్ ప్రజల్లో గొప్ప ఉత్సాహాన్ని రేకెత్తించింది. అనేక సంవత్సరాలవరకు వేలాది కార్మికులకు ఉపాధి కలిగించడమే కాక, ఎంతోమంది పేద రైతులకది సాగు భూమిని ప్రసాదిస్తుంది. ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తిని పెంచుతుంది. పరిశ్రమలకు విద్యుచ్ఛక్తిని సస్థయి చేస్తుంది.

ఈ డాము నిర్మాణానికి 135 కోట్ల డాలర్లు అవసరమవుతాయని ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం అంచనా వేసింది. ఇందులో తాను 90 కోట్ల డాలర్లు యివ్వడాని కంగీకరించింది. అమెరికా 5 కోట్ల 60 లక్షల డాలర్లు, బ్రిటను 1 కోటి 40 లక్షలు - మొత్తం 7 కోట్ల డాలర్లు గ్రాంటుగా యివ్వడాని కంగీకరించాయి. అమెరికా ఆధిపత్యం క్రింద ఉన్న ప్రపంచబ్యాంకు 20 కోట్ల డాలర్లు అప్పుగా యివ్వడానికి వద్దానం చేసింది. మిగతా 21 కోట్ల డాలర్లు అమెరికా మొదలైన దేశాలనుంచి తర్వాత తీసుకోడానికి నిశ్చయమైంది. కాని ప్రపంచబ్యాంకు, బ్రిటన్ - అమెరికా దేశాలు తాము చేసే ధనసహాయానికి అవమానకరమైన షరతులు విధించాయి. ఈజిప్ట్ దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థపై నిర్బంధాలు విధించి, సోషలిస్టు దేశాలతో ఈజిప్ట్ కు గల వర్తక సంబంధాలను పరోక్షంగా నిరోధించడమే ఆ దేశాల ఉద్దేశం. అందుచేత ప్రభుత్వం యీ షరతులకు నిరాకరించింది. దీనితో అమెరికా ప్రభుత్వం అశ్వన్ డామ్ నిర్మాణానికి ధనసహాయంచేయడానికి వీల్లేదని 1956 జూలై 19 వ తేదీన ప్రకటించింది. తర్వాత బ్రిటను, ప్రపంచ బ్యాంకు కూడా యిట్టి ప్రకటనలే చేశాయి. దీనితో ఈజిప్ట్ ప్రజలు కోపోద్రిక్తు లయారు. తమ దేశాన్ని రాజకీయంగా ఒత్తిడిచేసి, సోషలిస్టు ప్రపంచంతో తాము స్నేహసంబంధాలుంచు కోకుండా చేయడానికే సామ్రాజ్యవాదులు ఈ చర్యకు పూనుకున్నారని వారు అర్థం చేసుకొన్నారు. జూలై 24 వ తేదీన కర్నల్ నాజర్ కయిరోలో ఉపన్యసిస్తూ యిలా చెప్పాడు :

“ఈ గగ్గోలుకంతా కారకులైనవారికి నేను చెప్పదలచుకొన్న దేమంటే, ‘మీ ద్వేషమే మిమ్మల్ని హతమార్చుతుంది.’ మీరు మామీద పెత్తనం చేయలేరు. కారణం మేమంటే, మా మాగ్గ మేమిటో మీకు తెలుసు.”

“ఆర్ అఫ్ బార్” అనే పత్రిక యిలా వ్యాఖ్యానించింది : “ఈజిప్ట్ దేశ నాయకులు, ప్రజలు అశ్వన్ డామును నిర్మించదలచుకున్నారు. వారు ఇస్మాయిల్ పాషా పద్ధతి నవలంబించ దలచుకోలేదు. ఇస్మాయిల్ పాషా సూయజ్ కాలువ నిర్మాణంకోసం ఈజిప్ట్ నే తెగనమ్మాడు. ఇప్పుడు ఈజిప్ట్ అశ్వన్ డాము నిర్మాణానికి విదేశాల సహాయం కోరిందంటే, కోట్లాది డాలర్లకోసం తన స్వాతంత్ర్యాన్ని తాకట్టు పెట్టదలచుకోలేదు.”

తమ సర్వసహాధికారాన్ని అపహరించే విదేశ సహాయాన్ని ఈజిప్ట్ ప్రజలు గడ్డిపోచతో సమానంగా యెంచారు.

అధికంగా వెనుకబడియున్న దేశాలు తమ జాతీయ పునర్నిర్మాణాని కవసరమైన వనరులను సేకరించుకోడాని క్షేపణ మాగ్గ మవలంబించాలో కూడ ఈజిప్ట్ ప్రజలు, ఈజిప్ట్ పాలకులు స్పష్టంచేశారు; జూలై 26 వ తేదీన ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం సూయజ్ కాలువ కంపెనీని జాతీయం చేసింది. తద్వారా లభించే సొమ్ముతో అశ్వన్ డామును నిర్మించడానికి నిశ్చయించుకొంది. ఈ నిశ్చయాన్ని లక్షలాది ప్రజలు అత్యంత ఉత్సాహంతో బలపరచారు. కర్నల్ నాజర్ ఒక బ్రహ్మాండమైన బహిరంగ సభలో ఉపన్యసిస్తూ, యికమీదట ఎవ్వరూ సూయజ్ కంపెనీని తమిని ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం అనుచు తిలకించే ఖర్చు పెట్టకూడదన్నాడు. కంపెనీ నిధులను వికల్పవేళాదుని చెప్పాడు. ఇకమీదట సూయజ్ కాలువమీద ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వానికి ఏటా లభించే 10 కోట్ల డాలర్ల సొమ్ముతో అశ్వన్ డాము నిర్మింపబడుతుందని తెలియజేశాడు. ఇంకా యిలా చెప్పాడు :

“సామ్రాజ్యవాదులు బాద్షాద్ కూటమిని నిర్మించి, ఈజిప్ట్ ను అడకచైరలో నొక్కడానికి ప్రయత్నించారు. ఆ ప్రయత్నం సాగలేదు. దానితో వారు ఈజిప్ట్ పై అధికంగా ఒత్తిడితేవాలని చూస్తున్నారు... అశ్వన్ డాము నిర్మాణానికి సహాయంచేసే నెపంతో వారు తమ అధికదోషిడిని విస్తరించుకోవాలని చూచారు. అవమానకరమైన వారి షరతులను ఈజిప్ట్ నిరాకరించేసరికి వారు తమ వాగ్దానాలను ఉపసంహరించుకొన్నారు. ఆ షరతులకు మనం ఒప్పుకొనియుంటే, ఈజిప్ట్ అగ్రముని ఘానాన్ని ప్రపంచ బ్యాంకు డైరెక్టరు ఆక్రమించుకొనియుండేవాడు.”

సూయజ్ కంపెనీని పేర్కొంటూ నాజర్ యిలా చెప్పాడు :

“ఇది ఈజిప్ట్ ను దోచుకునే కంపెనీ. ఈ కంపెనీకి అపారమైన అధికారాలున్నాయి. నిజాని కిది ఈజిప్ట్ దేశంలోనే ఒక స్వతంత్రరాజ్యం వంటిది. సహించడానికి వీలేని యీ పరిస్థితి నేటితో అంతచువుశూంది. నేటినుంచీ ఈజిప్ట్

సమగ్రమైన జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థను నిర్మించుకొంటుంది. సూయజ్ కాలువపై హక్కు ఈజిప్ట్ది. ఆ హక్కును మనం పునరుద్ధరించుకొంటున్నాం. ఆ కాలువపై వచ్చే రాబడితోనే అశ్వన్ డామును నిర్మించుకుంటాం.”

నాజర్ తన ప్రకటనలో బ్రిటిష్, ఫ్రెంచి వాటాదార్లకు న్యాయమైన పద్ధతిలో నష్టపరిహారం చెల్లిస్తామనీ, ఓడల రాకపోకలకు ఎట్టి అవాంతరాలు ఉండవనీ హామీ ఇచ్చాడు.

ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం తీసుకున్న యీ సాహసోపేతమైన చర్య సామ్రాజ్య వాదులమీద పడుగుపడ్డాయి పడింది. బ్రిటిష్, ఫ్రెంచి ప్రభుత్వాలు ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వానికి నిరసనపత్రా లందజేశాయి. కాని వాటిని ఈజిప్ట్ తృణీకరించింది. సూయజ్ కంపెనీ ఒక అంతర్జాతీయ సంస్థ అనీ, దాన్ని జాతీయం చేసేహక్కు ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వానికి లేదనీ బ్రిటిష్, ఫ్రెంచి ప్రభుత్వాల వాదన. ఈ వాదన నైతికంగాగాని, రాజకీయంగాగాని, న్యాయశాస్త్రోత్తాగాని సమర్థనీయంకాదు. సూయజ్ కంపెనీ ఫ్రాన్సిస్ బర్న్ రోజునుంచీ అది ఈజిప్ట్కే చెంది వుంది. దాని ద్వారా సామ్రాజ్యవాదులు కొల్లగొట్టుకున్న సొమ్ము అంతా వోపిడి సొమ్ము. ఇకముందు అట్టి వోపిడిని అరికట్టడం ఈజిప్ట్ వంటి స్వతంత్ర ప్రభుత్వ యొక్క ధర్మం. రాజకీయంగా చూస్తే, ఈజిప్ట్ భూభాగానికి చెందిన కాలువపై వచ్చే ఆదాయాన్ని జాతీయ పునర్నిర్మాణానికి వినియోగించుకునే హక్కు ఈజిప్ట్కు ఉంది. న్యాయశాస్త్రోత్తా, సూయజ్ కంపెనీ ఈజిప్ట్లో రిజిస్టరయిన కంపెనీ. దాన్ని స్వాధీనం చేసుకోడానికి ఈజిప్ట్కు సర్వాధికారం ఉంది.

కాని బలప్రయోగంద్వారా ప్రపంచ రాజ్యాలను కబళించడాని కలవాటు బడ్డ బ్రిటన్, ఫ్రాన్సులు ప్రతీకార చర్యలకు పూనుకున్నాయి. బ్రిటన్లో ఈజిప్ట్కు గల 11 కోట్ల పౌనుల ట్రిలింగ్ నిల్వలలో ఒక్క చిల్లిగవ్వకూడా ఇచ్చేదిలేదని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఆంక్ష విధించింది. బ్రిటిష్ సేనలు సూయజ్ కాలువను తిరిగి ఆక్రమించుకుంటాయనే వదంతులు బయల్పడతాయి. వాటికి జవాబిస్తూ కర్నల్ నాజర్ కయిరోలో యిలా ఉపన్యసించాడు :

“సామ్రాజ్యవాదులకు వ్యతిరేకంగా ఈజిప్ట్ ప్రజలీనాడు సాయుధులై నిలబడ్డాడు. బలప్రయోగాన్ని బలప్రయోగంతోనే ప్రతిఘటిస్తాం. సామ్రాజ్య వాదుల ఆటల నీక సాగనిచ్చేదిలేదు. మన కైత్రయాత్రను ఆపటం ఎవ్వరితరం కాదు. మన స్వాతంత్ర్యాన్ని, సర్వం సహాధికారాన్నీ సుస్థిరం చేసుకు తీరుతాం. సూయజ్ కాలువలో సహా ఈజిప్ట్ ఆంతరంగిక వ్యవహారాల్లో జోక్యం కల్పించు కొనే హక్కు బ్రిటన్కు లేదు. సూయజ్ కాలువ ఈజిప్ట్ దేశ అంతర్భాగం. ఈజిప్ట్ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య భాగమేమీకాదు. అలాంటప్పుడు యీ నిరసన లేమిటి? ఇక ఫ్రాన్సు విషయంకంటారా? ఆ దేశానికి ఆగ్జీరియన్ల తగిన గుణ పాఠం నేర్పుతారు.”

జూలై 29 వ తేదీన యీ సమస్యపై మాస్కోరేడియో యిలా వ్యాఖ్యానించింది :

“పశ్చిమ రాజ్యాల పాలకవర్గాలకు యింట్లో దురాగ్రహం కలిగిస్తున్న కారణం ఈజిప్ట్ చర్య సక్రమమైనదా కాదా అనేదికాదు. న్యాయంగా ఈజిప్ట్ ప్రజల సొత్తు అయిన నూయజ్ కాలువను నోచుకొని యితరకాలమూ గడిస్తూ వచ్చిన అపారమైన లాభాలు తమకు దక్కకుండా పోతున్నాయే అన్న ఉక్రోశమే యిదంతా. ఇందుకు మరో కారణంకూడా ఉంది. పశ్చిమ ఆసియా అంతటి లోను వలసదోపిడీ అవశేషాలను పూర్తిగా తుడిచిపెట్టే లక్ష్యంతో ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం స్వతంత్ర విధానాలను అనుసరిస్తుండవలసి అది. మొన్న మొన్నటి వరకు తమ చేతిక్రింద వలసగా పడివున్న ఒకదేశం నేడు సర్వస్వతంత్రమై, యితర దేశాలతో - ముఖ్యంగా సోవియటు, చైనా తదితర సోషలిస్టు దేశాలతో - పరస్పర ప్రయోజనాల ప్రాతిపదికపై సమానహోదాతో సంబంధాలేర్పరచుకోడం పశ్చిమ రాజ్యాలకు కంటగింపుగా ఉంది.”

బ్రిటన్ తీసుకున్న ప్రతీకార చర్యలు (ప్రెస్టింజ్ నిల్వలను బిగపట్టడం) ఆక్షేపిస్తూ ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానంలో ఫిర్యాదు చేసింది.

ఈజిప్ట్ చర్యలగురించి చర్చించేందుకు లండన్ లో బ్రిటన్, ఫ్రాన్స్, అమెరికా దేశాల విదేశాంగమంత్రులు విచురోలు సమావేశమయ్యారు. ఈజిప్ట్ చర్యల వారు ఖండించారు. నూయజ్ వ్యవహారాల నిర్వహణకు ఒక కొత్త అంతర్జాతీయ సంస్థను నెలకొల్పే విషయమై సమాలోచనలు జరపడానికి 24 రాజ్యాల సమావేశ మొకటి జరపాలనీ, దానికి ఈజిప్ట్, రష్యా, భారతదేశాలను కూడా ఆహ్వానించాలనీ వారు తీర్మానించారు. ఆ సమావేశం ఆగస్టు 16 న జరగాలని నిర్ణయించుకున్నారు.

ఈ తీర్మానం ప్రపంచ ప్రజాభిప్రాయాన్ని మోసగించడానికే ఉద్దేశింపబడిందని మరునాడు జరిగిన ఘటనలు గుఱువుచేశాయి. మరునాడు బ్రిటన్, తూర్పు, మధ్యధరాసముద్రంలో (నూయజ్ ప్రాంతం) అత్యవసరబాధ్యతల నిర్వహణ కంటూ రిజర్వు పైనాలలో ప్రత్యేక తరగతుల పైనికుల్ని సమీకరించింది. యుగనౌకలను, విమానదళాలను నూయజ్ ప్రాంతానికి పంపేటందుకు ఉత్తరువులు జారీచేసింది. ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం కూడా యిలాగేచేసింది.

పశ్చిమరాజ్యాల విదేశాంగమంత్రులు చేసిన సంయుక్త ప్రకటనపై ఈజిప్ట్ అధ్యక్ష కార్యాలయ ప్రతినిధి వ్యాఖ్యానిస్తూ, అది ఈజిప్ట్ పై ఒత్తిడి తేవడానికీ, పైనిక బెదిరింపులు కొనసాగించడానికీ ఉద్దేశింపబడిందని చెప్పాడు. 1954 ఒడంబడికలో “నూయజ్ కాలువ ఈజిప్ట్ నుండి వివచీయరాని అంతర్భాగం” అని పేర్కొన్న విషయాన్ని బ్రిటన్ ఆనాడు అంగీకరించిందనీ, ఆ ఒడంబడిక కనుగుణ్యంగానే ఈజిప్ట్ చర్య ఉందనీ, అతడు వివరించాడు.

తనను సంప్రదించకుండా 24 రాజ్యాలు సమావేశాన్ని ఏర్పరచినందుకు నిరసన తెలుపుతూ ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం అందులో పాల్గొనబోదని ప్రకటించింది.

పశ్చిమ రాజ్యాలు సవాలు నెదుర్కోడానికి ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం దేశరక్షణకు సంబంధించిన కొన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకొంది. అన్ని పట్టణాలలోను, గ్రామాలలోను వైనిక శిబిరాల నేర్పరచి, వాటిలో యువకులకు శిక్షణ నిస్తోంది. విదేశీ దురాక్రమణ నెదుర్కోడానికి ఈజిప్ట్ లోని యావస్కండి యువకులు సమీకృతులవుతున్నారు. ఎగువ ఈజిప్ట్ లోని 35000 మంది పౌరులు కర్నల్ నాజర్ కొక సందేశం పంపుతూ, తాము సర్వస్వం ఒడ్డి సూయజ్ కాలువను కాపాడుతామని తెలియ చేశారు.

సూయజ్ కాలువపై తమ పెత్తనాన్ని పునరుద్ధరించుకోవాలన్నదృష్టితోనే పశ్చిమ రాజ్యాలవారు 24 రాజ్యాల సమావేశం ఏర్పాటు చేస్తున్నారని సోవియట్ వార్తా పత్రికలు నిశితంగా విమర్శించాయి.

ఆగస్టు 9 వ తేదీన సోవియట్ ప్రభుత్వం 24 దేశాల సమావేశంలో పాల్గొనేందు కంగీకరిస్తూ ఒక ప్రకటనచేసింది. అందులో యిలా తెలియజేసింది :

“సూయజ్ కంపెనీ అంతర్జాతీయసంస్థ అనీ, దాన్ని జాతీయంచేసేహక్కు ఈజిప్ట్ కి లేదనీ పశ్చిమరాజ్యాలవారు తమ ప్రకటనలో చేసిన వాదన పూర్తిగా నిరాధారమైనది. దానితో మేము ఏకీభవింపజాలం...సూయజ్ సమావేశాన్ని ప్రతిపాదించిన మూడు పశ్చిమ రాజ్యాలూ చేసిన ప్రకటనలో కొన్ని ఆంక్షలూ, కొన్ని బాధ్యతలూ పేర్కొనబడ్డాయి. అవి సోవియట్ కి ఎంతమాత్రమూ వర్తించవు. ఈజిప్ట్ సర్వసహాధికారానికి భంగం కలిగించే మరేవిషయానికి సోవియట్ అంగీకరించదు.

“పశ్చిమ రాజ్యాలు మూడూ తలపెట్టిన సమావేశం అంతర్జాతీయసమావేశం కాజాలను. సూయజ్ కాలువ విషయమై ఎలాంటి నిష్ణయం చేయగల అధికారం దానికిలేదు. సూయజ్ కాలువను జాతీయంచేస్తూ ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం చేసిన నిష్ణయాన్ని మార్చడానికి ఆ సమావేశంలో ఎట్టి ప్రయత్నం జరిగినా, అది ఈజిప్ట్ ఆంతరంగిక వ్యవహారాల్లో జోక్యం కలిగించుకొనే ప్రయత్నమే అవుతుంది.

“బ్రిటన్, ఫ్రాన్స్ లు యిప్పుడు సాగిస్తున్న వైనిక సన్నాహాలు ఏ మాత్రమూ సహించజాలనివి. ప్రపంచ శాంతికే అవి ఒక సహాయి.”

లండన్ సమావేశానికి 24 దేశాల ప్రతినిధుల్నీ గాక చైనాతో సహా మరో 22 దేశాల ప్రతినిధుల్ని కూడా ఆహ్వానించాలని సోవియట్ ప్రభుత్వం తన ప్రకటనలో సూచించింది.

ఆగస్టు 12 న ఈజిప్ట్ అధ్యక్షుడు పత్రికా విలేఖరుల గోష్టిలో ప్రసంగిస్తూ లండన్ సమావేశానికి నిష్ణయాలుచేసే అధికారం లేదనీ, ఆ సమావేశంలో ఈజిప్ట్

పాగ్లానబోదనీ తెలియజేశాడు. 1888 ఒకంబడికపై సంతకాలుచేసిన 9 రాజ్యా
లనూ, సూయజ్ కాలువద్వారా ఏయేదేశాల నౌకలు ప్రయాణం చేస్తున్నాయో
ఆ దేశాల ప్రతినిధులనూ ఆహ్వానించి వేరే సమావేశం జరపాలని అతడు సూచి
చాడు. ఆ సమావేశంలో జరిగే ఒప్పందాన్ని ఐ. రా. స. కార్యాలయం నమోదు
చేయాలన్నాడు.

ఒకవైపు పశ్చిమరాజ్య ప్రభుత్వా లీ విధంగా బలప్రయోగంద్వారా
ఈజిప్టును లొంగదీసుకోవడానికి బెదిరిపులు. సాగిస్తూంటే, మరొకవైపు ఆసియా -
ఆఫ్రికా దేశాల ప్రజలు, పాలకులు ఈజిప్టు చర్యపట్ల హాస్యాపాదాలు ప్రక
టిస్తున్నారు.

సూయజ్ కంపెనీని ఈజిప్టు ప్రభుత్వం వశపరచుకొందనే వార్త విన్న
తోడనే, జోర్డాన్ రాజధాని అమ్మాన్ లో వేలాది ప్రజలు ఆనందోత్సాహాలతో
ప్రదర్శనలు జరిపారు. ఇండోనేషియాలోని జాతీయపత్రికలన్నీ నాజర్ చర్యను
అభినందిస్తూ సంపాదకీయాలు వ్రాశాయి. 'సిహోన్ అజ్జర్వర్,' 'సిలోన్ డెయిలీ
న్యూస్' 'టైమ్స్ ఆఫ్ సిహోన్' మొదలైన సిహాళ పత్రికలు ఈజిప్టు చర్యను
బలపరిచాయి. సిహాళ ప్రధాని బంధారునాయకే "సూయజ్ కంపెనీని జాతీయం
చేయడానికి ఈజిప్టుకుగల హక్కును ఎవరూ కాదనలేర"ని ప్రకటించాడు.
కర్నల్ నాజర్ ప్రకటన "చరిత్రాత్మకమైన పత్రం" అని చైనా పత్రిక 'క్వాంగ్
మింగ్ డెయిలీ' ప్రశంసించింది "సూయజ్ కాలువ జాతీయకరణ నిష్ఠయాన్ని
చైనాప్రజలు హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తారు. ఈజిప్టుచర్య బాండుంగ్
సూత్రాలకు అనుగుణ్యంగా ఉంది" అని ఆ పత్రిక వ్యాఖ్యానించింది. 'పీపుల్స్
డెయిలీ' అను మరొక ప్రఖ్యాత చైనాపత్రిక "అక్రమమైన ఒకంబడికలను
రద్దుచేయడానికి ఈజిప్టుకు పూర్తిహక్కు ఉంది" అని వ్రాసింది. చైనా ప్రధాని
చౌ-ఎన్-లై ఈజిప్టుచర్యను చైనాప్రజలు బలపరుస్తారని తెలియజేశారు. బ్రిటన్,
అమెరికాలు నిర్మించిన బాద్గాద్ పైనికకూటమిలో సభ్యత్వంగల పాకిస్తాన్
సహితం ఈజిప్టుచర్యను సమర్థిస్తున్నట్లు తెలుస్తోంది. పాక్ విదేశాంగమంత్రి
హమీదుల్ హక్ "సూయజ్ కాలువను జాతీయంచేసేహక్కు ఈజిప్టు కున్నద"ని
ప్రకటించాడు. పాకిస్తాన్ లోని 12 రాజకీయ పార్టీలు ఈజిప్టుచర్యను బలపరుస్తూ
ఒక సంయుక్తప్రకటన చేశాయి. ఇందు కొక అఖిలపక్షకమిటీనికూడా ఏర్పరచాయి.
అమెరికాలోని సిరియారాయబారి పత్రికా విలేఖరులతో ప్రసంగిస్తూ, సూయజ్
సమస్యపై ఈజిప్టుతోపాటు సిరియాకూడ పశ్చిమ రాజ్యాలపై యుద్ధం చేయ
డానికైనాసరే సిగ్గుగా ఉందనీ, అవసరమైతే గెర్లొపోరాటం సాగిస్తామనీ
తెలియజేశాడు. ఆస్టన్ విదేశాంగమంత్రి నయామ్ ఖాన్ యిలా ప్రకటించాడు :
"కర్నల్ నాజర్ నిరాక్షేపణీయమైన, అద్వితీయమైన చర్యతీసుకున్నాడు.
అగ్రరాజ్యాలు చిన్నదేశాలపై బలప్రయోగంచేస్తే చాల విషమపరిస్థితు లేర్పడ

తాయి. ఇకవైనా పశ్చిమరాజ్యాలు సామ్రాజ్యకాంక్షను విడనాడడం మంచిది." అమెరికాలోని సోదీ అరేబియా రాయబారి ఒక ప్రకటనచేస్తూ, నూయజ్ సమస్యపై తన ప్రభుత్వం ఈజిప్టును బలపరుస్తుందని తెలియజేశాడు.

ఈజిప్టుపై సామ్రాజ్యవాదులు చెయ్యవేసుకుంటే ఒక చుక్క నూనెకూడా అందనీయకుండా గొట్టాలను మూసివేస్తామని సిరియాలోని పెట్రోలు కంపెనీ కార్మికులు పశ్చిమరాజ్యాలను హెచ్చరించారు. ఇరాక్ లోని బ్రిటిష్ పెట్రోల్ కంపెనీ తాలూకు గొట్టాలు, సోదీ అరేబియాలోని అమెరికన్ పెట్రోలు కంపెనీ గొట్టాలు సిరియాగుండానే పోతున్నాయి.

అరబ్బు కార్మిక సంఘాల సమాఖ్య ఆగస్టు 11 న కయిరోలో సమావేశమై ఈజిప్టుమీద దాడిచేయాలనుకుంటున్న దేశాల నౌకలనూ, విమానాలనూ బహిష్కరించాలనీ, అలా దాడిచేసే పక్షంలో విదేశ సైనికస్థావరాలను ధ్వంసంచేయాలనీ తీర్మానించింది. ఈజిప్టు నూనెకార్మికులమీద దాడిచిరిగితే అరబ్బుదేశాల కార్మికులంతా నూనెనులనూ, కర్మాగారాలనూ ధ్వంసమొనర్చాలనికూడా నిశ్చయించింది.

భారత ప్రధాని జులై 31 న ఒక ప్రకటనచేస్తూ, ఈజిప్టు తీసుకున్న చర్యలపట్టి సామ్రాజ్యవాదం బలహీనపడుతూన్నట్లు, స్వచ్ఛమవుతోందని చెప్పారు. ఆగస్టు 8 వ తేదీన లోక్ సభలో ఉపన్యసిస్తూ, నూయజ్ కంపెనీని జాతీయంచేసే హక్కు ఈజిప్టుకు ఉన్నదనీ, బ్రిటన్ - ఫ్రాన్స్ లు సైనిక సన్నాహాలను, బెదరింపులను మానుకోవాలనీ హెచ్చరించారు.

భారత ప్రభుత్వం, ఈజిప్టుయొక్క సర్వంసహాధికారానికీ, ప్రయోజనాలకూ, ప్రతిష్ఠకూ భంగంలేని విధంగా, నూయజ్ సమస్యను శాంతియుతంగా పరిష్కరించే లక్ష్యంతో లండన్ సమావేశంలో పాల్గొనడానికి నిశ్చయించుకొన్నట్లు శ్రీ నెహ్రూ తెలియజేశారు. ఏ పరిష్కారమైనా ఆ సమస్యతో సంబంధంలేని అన్ని దేశాల ఆమోదాన్ని పొందవలసియుంటుందనికూడా ఆయన వివరించారు. "ఈజిప్టు సర్వంసహాధికారానికి ప్రమాదం తెచ్చే యుద్ధసన్నాహాలలోగాని, ఆంక్షలు విధించడంలోగాని, నౌకాచర్యాలు తీసుకోడంలోగాని భారత ప్రభుత్వం భాగస్వామిగా ఉండడానికి నిరాకరిస్తుంది" అని కూడా తెలియజేశారు. లండన్ సమావేశంలో పాల్గొన్నంతమాత్రాన బ్రిటన్, ఫ్రాన్స్, అమెరికాల సంయుక్త ప్రకటనలోని వైఖరిగాని, అందులోని సూత్రాలనుగాని ఆమోదించినట్లుకాదని ప్రధాని నెహ్రూ వివరించారు. ఈజిప్టు ఆమోదం పొందని ఏ నిశ్చయమూ చెల్లనేరదనికూడా స్పష్టంచేశారు.

ఈజిప్టుచర్య పశ్చిమరాజ్యాలమధ్య వికృతకుగండికొట్టింది. సామ్రాజ్యవాదులతో కలిసి యుద్ధసన్నాహాలలో పాల్గొంటున్న స్పెయిన్, యిదేమంచి సమయమనుకొని, తన దేశంలో భాగమైన జిబ్రల్టర్ జలసంధిపై బ్రిటన్ కిరల షెల్లనాన్ని

నిర్మూలించదలచింది. జిబ్రాల్టర్పై అధికారం తనదేనని స్పెయిన్ ప్రభుత్వం బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి తెలియజేసింది. అసేక స్పానిష్ పత్రికలు ఈజిప్టు అభివృద్ధిని సంతోషంతో సంతోషించాయి. గ్రీక్ ప్రజలు అధికసంఖ్యాకులుగా ఉన్న పైప్రస్ దీవిని బ్రిటన్ తనకు వాస్తవీకరించుకుంటే, బ్రిటిష్ సేనల ఆక్రమణ క్రింద ఉంచినందుకు అసంతృప్తితో కుములుతున్న గ్రీక్ ప్రభుత్వం, ఈజిప్టువైపు మొగ్గుచూపుతోంది. అట్టి గ్రీకు ప్రభుత్వం లండన్ సమావేశానికి హాజరు కావడానికి నిరాకరించింది. ఇందుకు ఆ దేశ రాజకీయ పరిశీలకులు నాలుగు కారణాలు చెబుతున్నారు : (1) గ్రీకు ప్రజల్లో నాజర్ ప్రభుత్వానికి అనుకూలమైన అభిప్రాయాలు వ్యాపించడం. (2) గ్రీక్ పార్లమెంటులో ప్రతిపక్ష నాయకుడు ఉపన్యసిస్తూ, ప్రభుత్వమెంత నిరసించినా బ్రిటిష్ అధికారులు పైప్రస్ దేశ భద్రతను ఉరితీయడంవల్ల లండన్ సమావేశానికి వెళ్లకూడని హెచ్చరించడం. (3) ఐక్యరాజ్యసమితిలో పైప్రస్ సమస్యపై అరబ్బిదేశాల సహకారాన్ని గ్రీక్ ప్రభుత్వం కోరుతుండడం. (4) బ్రిటన్ - గ్రీకు దేశాలపర్యాయులున్న కిష్టపరిస్థితుల్లో, లండన్కి ప్రయాణమై వెళ్ళుతున్న గ్రీక్ మంత్రులపట్ల ప్రజల్లో వ్యతిరేకత రావచ్చుననే అభిప్రాయం. ఒక ప్రభుత్వ ప్రతినిధి యీ సమస్యపై వ్యాఖ్యానిస్తూ, యిలా చెప్పాడు : "గ్రీకు తన జాతీయ ప్రయోజనాలను చక్కగా దృష్టిలో వుంచుకొనే, యానిష్టయాని కొచ్చింది. లండన్ సమావేశంలో గ్రీకు తన మిత్రరాజ్యాల విషయంలో యికాటమైన పరిస్థితిని కల్పించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు."

పాకిస్తాన్, అమెరికా పలుకుబడి క్రింద ఉన్న దేశమని మన మెరుగుదలం. బాద్షాద్ ఒడంబడికపై సంతకం పెట్టిన రాజ్యాలలో అదొకటి. అయినా, పాకిస్తాన్ ఈజిప్టు చర్యను సమర్థిస్తోంది. పాక్ విదేశాంగమంత్రి ప్రకటన ఇందుకు నిదర్శనం. బాద్షాద్ కూటమిలో చేరిన మరొకదేశం ఇరాక్. నూయజ్ సమస్యపై ఇరాక్ ప్రభుత్వం ఒక అధికార ప్రకటనలో యిలా తెలియజేసింది : "ఈజిప్టు తన స్వాతంత్ర్యాన్ని, సర్వసహాధికారాన్ని, ప్రత్యేకతను కాపాడుకొనేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది. అట్టి దేశం తరఫున ఇరాక్ నిలబడుతుంది. నూయజ్ కాలవ సమస్యపై ఇప్పటివరకే తగాదా బుద్ధికుశలతతో పరిష్కరింపబడాలని వాంఛిస్తుంది."

బాద్షాద్ ఒడంబడికపై సంతకం చేసిన ఇరాన్ కూడా యిట్టి కైఖరినే అవలంబిస్తోంది. ఇరాన్ విదేశాంగ మంత్రి ఒక ప్రకటనలో యిలా తెలియజేశాడు : "మాకు కావలసినదల్లా నూయజ్ కాలవలో నాకాయాన స్వేచ్ఛకు హామీ. దాని కంగీకరిస్తే ఈజిప్టు చర్యను మేము గౌరవిస్తాం (ఇదివరకే యిట్టి హామీ యివ్వబడింది)."

బ్రిటన్, అమెరికాలతో కలిసి ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండ్లతో కూటమిలో చేరిన తాయ్లాండ్ సహితం నాజర్ చర్యను బలపరుస్తోంది. తాయ్ ప్రధాని ఒక

ప్రకటనలో యిలా తెలియజేశాడు : “నూయజ్ కాలువను జాతీయంచేసే సర్వం సహాధికారం ఈజిప్ట్ కు కలవన్న విషయాన్ని మా ప్రభుత్వం గుర్తిస్తున్నది.”

ఈ విధంగా నూయజ్ సమస్యపై పశ్చిమరాజ్యాలలోను, వాటిని బలపరుస్తున్న మధ్యప్రదేశ్యదేశాల్లోను విభేదాలున్నాయి. అవి ఈజిప్ట్ ప్రజల పోరాటానికి బలం చేకూర్చుతాయనడంలో సందేహం లేదు.

నూయజ్ కాలువ ఈజిప్ట్ వశమైతే తమ యుద్ధసన్నాహాలు తలక్రిందులువుతాయనీ, అవసానదశలో నున్న వలసవిధానం మరింత బలహీనపడుతుందనీ సామ్రాజ్యవాదు లీరోజున కంగారుపడుతున్నారు. ఈజిప్ట్ నాయకత్వం క్రింద అరబ్బుదేశాలన్నీ కలిసి, నూయజ్ కాలువను యుద్ధావసరాలకు ఉపయోగించుకో నివ్వకుండా చేస్తాయనే భయం వారిని హడలెత్తిస్తోంది. మొదటి రెండు ప్రపంచ సంక్రామాలలోవలె నూయజ్ కాలువపై తమకు స్వాధికారాలుండకపోతే, ప్రపంచాధిపత్యం కొరకు తాము కంటున్న కలలన్నీ పటాపంచలవుతాయనే గాఢాన వారిని ఏడిస్తోంది. అంతేకాదు. ఇరాక్, ఇరాక్, సౌదీ అరేబియా మొదలైన దేశాల్లో తమ పెద్దనంక్రింద ఉన్న పెట్రోల్ గనులన్నీ చెయ్యిజారి పోయే ప్రమాద మేర్పడవచ్చు. ఈ ప్రాంతంలో తమ కున్న వైనిక స్థావరా లెంత వరకు ఉపయోగిస్తాయోకూడ చెప్పలేనిస్థితిలో వారు పడ్డారు. అంతేకాదు. ఒక సారి వలససామ్రాజ్యం విముక్తిచెందిన దేశం, పశ్చిమరాజ్యాల పెట్టుబడులను స్వాధీనం చేసుకొని, వాటిని తన జాతీయ పునర్నిర్మాణానికి వినియోగించుకొనడం ప్రారంభిస్తే ఇరాక్, సౌదీ అరేబియా, సిరియా, ఇండోనేషియా, ఇండియా మొదలైన దేశాల్లో విదేశీ గుర్తివ్యాపారస్తులకున్న పెట్టుబడులు ఏ నిమిషాన జాతీయం చేయబడతాయో చెప్పలేని స్థితి ఏర్పడుతుంది. ఈ దేశాలన్నింటికీ ఈజిప్ట్ చర్య మార్గదర్శక మవుతుంది. అప్పుడు వలసవిధానమే తుడిచిపెట్టుకు పోవచ్చు. ఆ దృశ్యాన్ని సామ్రాజ్యవాదులు చూస్తూ ఊరుకోగలరా? అప్పుడే ఇండోనేషియా ప్రభుత్వం హాలెండుకు చెల్లించవలసిన 40 కోట్ల 80 లక్షల పౌనుల అప్పును ఇవ్వబోమని ప్రకటించింది. కనుకనే ఇరాన్ ప్రభుత్వం లోగడ నూనె పరిశ్రమను జాతీయం చేసినప్పుడు సామ్రాజ్యవాదులు ముసాదిక్ ప్రభుత్వంపై తరుగుబాటును రెచ్చగొట్టి ఆ ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టించారు. ఇప్పుడు ఈజిప్ట్ లాంగదీసుకోడానికి వైనిక చర్యలు తీసుకుంటామని బెదిరించడంలో కూడ ఉద్దేశ మిదే.

కాని రోజులు మారాయి. అరబ్బుదేశాల ప్రజలు మేల్కొన్నారు. విదేశ రాజ్యాల పెద్దనాన్ని వారికే సహించరు. సోవియట్ యూనియన్, చైనా ప్రజా రిప్లీక్ వంటి సోషలిస్టు దేశాల అంగ వారికుంది. ఇండియా, బర్మా, ఇండోనేషియా మొదలైన ఆసియాదేశాల సహకారం వారికి లభిస్తుంది. ఈజిప్ట్ తన స్వాతంత్ర్యాన్ని, సర్వసహాధికారాన్ని కాపాడుకునేందుకు సాగిస్తున్న పోరాటం జయించి తీరుతుంది.

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పరిశ్రమలు - ఖనిజసంపద,

రవాణా అభివృద్ధి

— చంద్ర రాజేశ్వరరావు

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక : పరిశీలన

— మోటూరు హనుమంతరావు

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కార్మిక విధానం

— కె. యల్. నరసింహం

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో భూసంస్కరణలు

— చలసాని వాసుదేవరావు

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో న్యవసాయ కూలీలు

— తురిమెళ్ళ గోవిందయ్య

ప్రతులకు :

విశాలారంధ్ర ప్రచురణాలయం

బకింగ్ హంపేట పోస్టు విజయవాడ.2

Check List

Book Number	PSLO1A328	Date	15/11/22
Front Cover	yes	Back Cover	yes
Blank Pages	CI, 29		
Missing Pages	No		
Prepared By	Mouni	Cutting By	Mouni
Scanned By	Hera	Pages	37